

VESPASIÁN

FALEŠNÝ ŘÍMSKÝ BŮH

ROBERT FABBRI

VESPASIÁN

FALEŠNÝ ŘÍMSKÝ BŮH

VESPASIÁN

FALEŠNÝ ŘÍMSKÝ BŮH

ROBERT FABBRİ

Přeložil Jaroslav Žerávek

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2017
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2013 Robert Fabbri
All rights reserved.

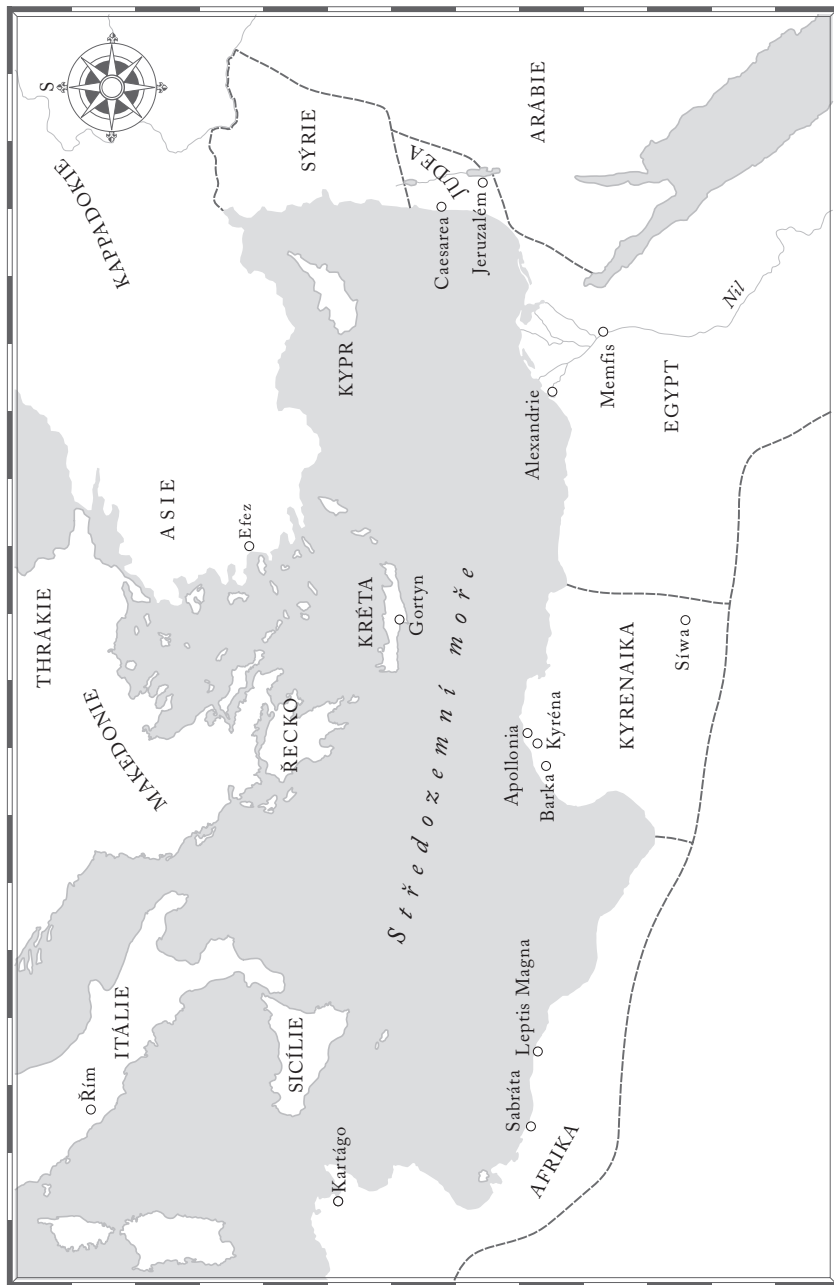
Z anglického originálu *Vespasian III. False God of Rome*
(First published by Corvus; Great Britain, 2013)
přeložil © 2017 Jaroslav Žerávek
Redakce textu: Jiří Páček
Jazyková korektura: Mirka Jarotková

Elektronické formáty Dagmar Wankowska, LiamART

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-956-5 (pdf)

Pro Anju Müllerovou, bez které by se tohle nestalo.
Vdáš se za mě, miláčku?

PROLOG

JERUZALÉM
DUBEN ROKU 33 PO KR.

HLASITĚ ZAKLEPÁNÍ na dveře vytrhlo Tita Flavia Sabina z hlubokého spánku. Prudce otevřel oči a v první chvíli se nedokázal zorientovat, kde je. Zvedl hlavu ze stolu a rozhlédl se po místnosti. V tlumené záři zapadajícího slunce, jehož paprsky proudily dovnitř úzkým otevřeným oknem, konečně rozpoznal neznámé prostředí – svoji pracovnu ve věži pevnosti Antonia. Za oknem se k nebi vypínal Chrám. Jeho vysoké zdi obložené bělostným mramorem odrážely večerní červánky a zlaté listy, jež zdobily jeho střechu, se v zapadajícím slunci třpytily. Nejposvátnější stavba Židů byla tak mohutná, že obří sloupořadí, které ji ze čtyř stran obklopovalo, působilo v porovnání s Chrámem nepatrně. A nesčetné postavy, jež proudily sem a tam mezi sloupy a přes rozlehlé vnitřní nádvoří, vypadaly sotva jako mravenci.

Chladný vzduch v místnosti čpěl pronikavým pachem krve z tisíců jehnat, která v chrámovém komplexu porazili na počest svátku pesach. Sabinus se zachvěl. Během krátkého spánku prochládl.

Znovu uslyšel klepání na dveře, tentokrát naléhavější.

„Kvestore, jsi tam?“ ozvalo se volání.

„Ano, vstup,“ odpověděl Sabinus a rychle upravil svitky na stole, aby budily dojem, že ho příchozí vytrhl z pilné práce, a ne z podvečerního spánku, který ho přemohl po náročné dvoudenní cestě do Jeruzaléma z Caesareje, hlavního města provincie Judea.

Dveře se otevřely. Dovnitř vpochoďoval centurio pomocné kohorty a před stolem se postavil do pozoru. Pod levou paží svíral přílbu s příčným chocholem. „Centurio Longinus z kohorty Prima Augusta se hlásí, pane,“

vyštěkl. Tvář měl po letech služby na Východě opálenou a vráscitou jako stará kůže.

„Co se stalo, centurione?“

„Dva Židé žádají o slyšení u prefekta, pane.“

„Tak je k němu odved.“

„Večeří s židovským princem z Edómu a několika Parthy, kteří dorazili do města. Je namol jako legionář, když dostane volno. Říkal, že to s nimi máš vyřídit ty.“

Sabinus znechuceně zavrčel. Přijel do Judeje před deseti dny, aby zde provedl kontrolu výběru daní jménem svého nadřízeného – guvernéra Sýrie, pod jehož svrchovanou pravomoc Judea spadala. Od té doby už musel s prefektem Pilátem Pontským několikrát jednat a věděl, že centurio vůbec nepřehání. „Řekni jim, ať přijdou ráno, až bude prefekt trochu přístupnější,“ navrhl.

„To už jsem zkoušel, pane, ale jeden z nich je *malchus*, tedy kapitán chrámové stráže, a posílá ho velekněz Kaifáš. Neoblomně trvá na tom, že informace, které má, se týkají něčeho, co se má stát dnes večer, po pesachové večeři.“

Sabinus si povzdechl. I za krátký čas v provincii už pronikl dostatečně do složitých vnitřních politických bojů mezi intrikujícími římskými poddanými, aby věděl, že Kaifáš za své postavení vděčí Římu, a je tedy nejlepším spojencem, jakého může očekávat mezi převážně nepřátelským obyvatelstvem neklidného města. A vzhledem k tomu, že město právě kypí poutníky, bylo by značně nerozumné rozházet si to se spojencem právě v době pesachu, na který spolu s prefektem přijeli do Jeruzaléma dohlédnout.

„Nuže dobrá, centurione, uveď je dál.“

„Lepší bude, když půjdeš dolů, pane, tam je od tebe dokážeme udržet v bezpečné vzdálenosti.“ Longinus vytáhl zpoza opasku dvě krátké zahnuté dýky. „Tyhle měl v šatech ukryté ten druhý chlap.“

Sabinus uchopil jednu z nich a zadíval se na její nabroušené ostří. „Co je zač?“

„To je *sica*, pane. A on podle všeho bude patřit k sikariům.“

Sabinus pohlédl nechápavě na centuriona.

„Jsou to náboženští zabijáci, pane,“ vysvětloval Longinus, „věří, že konají dílo svého boha tím, že odstraní ty, které považují za nečisté nebo rouhače. A těmi jsou vlastně všichni, kdo nepatří do jejich sekty. Nezastavil by se před ničím, aby tě zabil, i kdyby měl při tom pokusu sám zahynout. Věří, že pokud budou zabiti při konání božího díla, tak až se konečně objeví ten Mesiáš, jehož příchod už celé věky očekávají, budou vzkříšeni společně se všemi ostatními spravedlivými mrtvými, až nastane to, čemu říkají soudný den. A pak budou už navěky žít v pozemském ráji podle zákonů toho svého boha.“

„V porovnání s nimi vypadají zélóti jako rozumní lidé,“ podotkl Sabinus v narážce na židovskou sektu, která mu do té chvíle přišla jako nejztreštěnější spolek náboženských extremistů, o jakém slyšel.

„V téhle zadnici říše nic takového jako rozum neexistuje.“

Sabinus se na okamžik zamyslel nad pravdivostí jeho slov. „Dobrá, centurione, půjdu dolů. Jdi a ohlas mě.“

„Pane!“ Longinus zasalutoval a vypochoďoval z místnosti.

Sabinus zavrtěl hlavou. Sroloval svitky obsahující výsledky kontroly jeruzalémských daňových příjmů za uplynulý rok – to nad nimi mu klesla předtím víčka –, upravil si tógu a zamířil za centurionem. Přestože sejít dolů za nějakými Židy byla vlastně urážka jeho *dignitas*, protože správně by je měli uvést k němu, věděl dost o jejich povaze, aby dal na radu toho ostříleného vojáka. Neměl v úmyslu stát se obětí nějakého sebevražedného náboženského fanatika.

„Jmenuji se Gaius Julius Paulus,“ oznámil menší z obou Židů netrpělivým tónem, když Sabinus vstoupil do velkého sálu pevnosti. „Jsem římský občan a kapitán chrámové stráže a žádám o slyšení u prefekta, ne u jeho podřízeného.“

„Prefekt je indisponovaný, takže budeš hovořit se mnou,“ vyštěkl Sabinus a okamžitě pojal nechuť k tomu samolibému malému Židovi s nohama do O, „a budeš mi prokazovat úctu odpovídající mé hodnosti kvestora, který se zodpovídá guvernérovi Sýrie, přímému nadřízenému prefekta Judeje, protože jinak, občan nebo ne, tě nechám z pevnosti hnát bičem.“

Paulus polkl a projel si dlaní řídnoucí vlasy. „Odpusť mi, kvestore, ne-

chtěl jsem tě urazit,“ pronesl a z hlasu se mu náhle řinula podlézavost. „Přicházím s žádostí od velekněze, která se týká buřiče a rouhače Ješuy bar Josefa.“

„O tom jsem nikdy neslyšel,“ pronesl Sabinus lhostejně, „co provedl?“

„Je to další z těch údajných Mesiášů, pane,“ informoval ho Longinus. „Snažili jsme se ho zatknout za pobuřování, protože způsobil nepokoje, když před čtyřmi dny dorazil do města. Ohrožoval autoritu císaře tím, že tvrdil, že je král. Několik lidí bylo zabito, včetně tří mých pomocníků. Potom rozzuřil velekněze, protože šel do Chrámu a urazil tam snad každého, koho mohl. A nakonec převrátil stolky všech peněžoměnců.“

„Co mají co dělat peněžoměnci v Chrámu?“ zeptal se Sabinus, kterého ta představa zaujala.

„Podle Židů jsou naše peníze modlářské, protože nesou Caesarovu podobu. Proto mají povolenu vlastní chrámovou měnu, aby si mohli koupit ovce na obětování a podobně. Peněžoměnci mají slušný zisk na směnném kurzu, jak jistě tušíš.“

Sabinus nakrčil obočí. Tihle lidé ho nepřestávali udivovat. Obrátil se zpět k oběma Židům. Druhý muž, vysoký, s plnovousem a naolejovanými černými vlasy omotanými pruhem látky, se nehýbal, jen upíral na Sabina pohled plný nenávisti. Ruce měl spoutané před tělem. Nebyl to žádný venkovský buran v hadrech. Ke kotníkům mu splývalo světlemodré roucho s dlouhými rukávy. Šlo o oděv čistý a beze švů, z drahocenné látky tkané v jednom kuse, znamení velmi bohatého muže. Tenhle dojem ještě zvyšoval kvalitní černobílý plášť, který měl ten člověk přehozený přes ramena.

„Co má tento muž společného s Ješouou?“ zeptal se Sabinus Paula.

„Je to jeden z jeho stoupenců,“ odpověděl Paulus se špatně skrývaným znechucením. „Byl s ním dva roky, kdy Ješua dělal potíže v Galileji. Tvrdí, že po pesachové večeři Ješua vyhlásí, že nastal konec světa. Prohlásí se za dlouho očekávaného Mesiáše a povede povstání proti Římu a kněžím v Chrámu. Kaifáš žádá prefekta o svolení, aby ho mohl dát zatknout za rouhačství a soudit ho před sanhedrinem, církevním soudem. Tento muž slíbil, že nás k němu dnes večer zavede.“

Sabinus se obrátil k druhému muži. „Jak se jmenuješ, Žide?“

Muž na něj několik okamžiků jen hleděl, než se uráčil odpovědět. „Jehuda,“ řekl a napřímil se.

„Slyšel jsem, že jsi sikarius.“

„Je mi ctí sloužit Bohu,“ odvětil nevzrušeně Jehuda téměř dokonalou řečtinou.

„Takže, Jehudo ze sikariů, co žádáš oplátkou za to, že zradíš muže, kterého jsi dva roky následoval?“

„Dělám to ze svých vlastních pohnutek, ne kvůli odměně.“

Sabinus se usklíbl. „Aha, muž pevných zásad. Tak pověz, proč to děláš, abych měl jistotu, že to není léčka.“

Jehuda na Sabina chvíli jen mlčky hleděl a pak pomalu odvrátil zrak.

„Mohl bych to z tebe dostat mučením, Žide,“ vyhrožoval Sabinus. Ztrácel trpělivost s mužem, který postrádal jakoukoli pokoru před římskými úřady.

„Nemůžeš, kvestore,“ vložil se rychle do hovoru Paulus, „urazíš Kaifáše a kněze, kteří žádají tvoji pomoc při zatčení odpadlíka. Vzhledem k těm stovkám tisíc poutníků, kteří dorazili na pesach, potřebuje Řím podporu kněží, abychom udrželi pořádek. Za posledních pár dnů už došlo k jednomu povstání.“

Sabinus se vztekle zamračil na podsaditého člena chrámové stráže. „Jak se opovažuješ říkat mně, římskému kvestorovi, co můžu nebo nemůžu dělat?“

„Ale má pravdu, pane,“ ujistil ho Longinus, „a nebylo by vhodné odmítnout žádost kněží o pomoc. Takhle se to tady nedělá, zvláště když jim tu pomoc dlužíme.“

„Kvůli čemu?“

„Hned po tom povstání, které vyvolal Ješua, nám předali vrahy tří členů pomocných oddílů. Jeden z nich, další Ješua – bar Aba –, je mezi lidem téměř stejně oblíbený jako jeho jmenovec. Prefekt všechny tři po svém včerejším příjezdu odsoudil k smrti. Zítra budou popraveni.“

Sabinus si uvědomil, že Longinus má nejspíš pravdu. Neměl na vybranou, musel vyhovět Kaifášově žádosti. Proklínal Piláta, že ho dostal do tohoto postavení, protože si místo plnění povinností přihýbá vína. Ale potom ho napadlo, že ho k pití nejspíš dohnala nesnesitelná situace v provincii.

„Tak dobře,“ zavrčel, „řekni Kaifášovi, že může přistoupit k zatčení.“

„Žádá o římského důstojníka jako doprovod,“ odvětil Paulus. „Bez něj bychom neměli autoritu.“

Sabinus pohlédl na Longina a ten jen kývl, že má Žid pravdu. „Dobrá, půjdu s vámi. Kde se sejdeme?“

Paulus se podíval na Jehudu. „Pověz mu to.“

Sikarius zvedl hlavu a podíval se pohrdavě na Sabina. „Večereť o pesachu budeme v horním městě, do pokoje vede jen jedno schodiště, takže by se dal snadno bránit, a schválně ho proto vybrali. Ale později se za městskými hradbami setkáme s novými učedníky. Čekejte na mě u Ovčí brány na začátku druhé hlídky. Zavedu vás k němu.“

„Proč se ho nezmocníme rovnou na ulici, až odejde z pokoje?“

„V Getsemanské zahradě to nezpůsobí takový rozruch.“

„Tys nechal chrámovou stráž odvést toho buřiče,“ řval prefekt Pilát na Sabina a jazyk se mu pletl, „aby ho soudili jiní Židé. Pak jsi dovolil, aby jeho ozbrojení stoupenci jen tak odkráčeli pryč působit další spoušť, když je tohle hnusné město plné těch nejmilitantnějších náboženských fanatiků, které měl kdy člověk tu čest rovnat do latě.“

„Chrámová stráž je pustila, jakmile zatkla Ješuu. Jejich kapitán přitom přišel o polovinu pravého ucha a oni neměli žaludek na boj. A já jsem s sebou žádné další oddíly nepřivedl.“

„Proč ne?“ Pilát zuřivě vyvalil krví podlité oči a baňatý pijácký nos mu celý žhnul. Po svěšených tvářích se mu koulely kapky potu. Sabinovo hlášení o Ješuuově zatčení ho, mírně řečeno, zklamalo. Jeho tři spolustolovníci mlčky srkali víno, zatímco on se svalil zpátky na pohovku a třel si spánky. Sáhł po poháru, jedním hltm ho vyprázdnil a praštil s ním zpátky na stůl. Záštiplně přitom pozoroval Sabina. Pak se obrátil k elegantnímu muži ve středních letech, který ležel po jeho levici opřený o jeden loket.

„Herode Agrippa, potřebuji tvoji radu. Kvestor se tím rebelem nechal přechytračit.“

Herodes Agrippa potřásl kadeřemi, které mu splyvaly v naolejovaných kroužcích těsně pod krátce zastřížený vous rámuující úzký obličej s pevnými čelistmi. Dal by se i považovat za pěkný, nebýt velkého hákovitého nosu,

který mu jako dravčí zobák trčel mezi tmavýma očima. „Máš pravdu, prefekte,“ přitakal a nejspíše zvedl svůj pohár, aby mu ho doplnil čekající otrok, „kněží vlezli Ješuoovi do pasti bez...“ Zarazil se, protože mu otrok polil třesoucí se ruku vínem. „Eutychu! Jsi skoro stejně k ničemu jako tenhle kvestor. Vypadni!“

Sabinus jen stál, zamračeně zíral před sebe a nijak neskrýval svůj odpor k Herodovi.

„V naší zemi by kvůli takové kvestorově neschopnosti člověk přišel o oči,“ pronesl starší z obou mužů na lehátku po Pilátově pravici a pohládl si dlouhý, kudrnatý plnovous.

Herodes hodil svůj pohár za odcházejícím otrokem. „Naneštěstí, Sinnace, tady nepanuje stejná volnost jako u vás v Parthii, pokud jde o zasloužený trest pitomcům.“

Sabinus střelil výhrůžným pohledem po Herodovi. „Dovol, Žide, abych ti připomněl, že jsem senátor, tak si dávej pozor na jazyk.“ Obrátil se zpátky k Pilátovi. „Kněží nám dali možnost toho muže zatknout. Proto jsem jednal z vlastní iniciativy, vzhledem k tomu, že ty ses tím nechtěl zabývat, když jsi byl... měl jinou práci.“

„Já jsem neměl ‚jinou práci‘, byl jsem opilý a teď jsem ještě víc. Ale i v tomto stavu bych věděl, že mám toho šílence přivést zpátky sem, do rukou Říma, a ne ho vydat Židům, bez ohledu na to, kolik jich tím naštvu. Seru na ně, kvestore. Slyšíš mě? Seru na ně!“

„Ale Židé ho přece budou soudit a shledají ho vinným. Je to v jejich zájmu,“ namítl Sabinus.

„Už ho soudí a nemůžou se dočkat, až vynesou rozsudek smrti. Jsou tak nedočkaví ho odsoudit, že dokonce přerušili pesachovou mši, aby ho mohli soudit už dnes. Kaifáš mi vzkázal, ať přijdu hned ráno do paláce, abych jejich rozsudek potvrdil, než ho ukamenují.“

Sabinus pohlédl nechápavě na nadřízeného. „Tak v čem je problém?“

Pilát si vyčerpaně povzdychl. Zavřel oči a projel si oběma rukama vlasy. „Jsi v téhle žumpě nový, takže se ti to pokusím vysvětlit jednoduše,“ pronesl s jasnou blahosklonností v hlase. „Jak jsi sám připustil ve svém hlášení, Ješua zorganizoval své vlastní zatčení. Poslal Jehudu, aby ho vydal kněžím, protože chtěl, aby ho shledali vinným *oni*, a ne *my*. Vzhledem ke své ob-

libě mezi obyčejnými lidmi teď hazarduje s tím, že povstanou proti kněžím a celé hierarchii Chrámu za to, že ho odsoudili k smrti, i proti Římu, že rozsudek potvrdí. Jediným obrovským naivním kopancem jsi umožnil Ješuoovi, aby vrazil klín mezi prosté lidi a jedinou sílu, kterou respektují: kněžstvo, které za svoje postavení vděčí Římu, a proto nemá z téhle revolvy žádný užitek.“

Sabinus najednou pochopil celou hloubku svého špatného úsudku. „Zatímco kdybychom ho odsoudili *my*, kněží by mohli žádat o klid a očekávat, že budou vyslyšeni. A to by mohlo, s ukázkou síly z naší strany, stačit k tomu, aby se zabránilo povstání.“

„Přesně,“ přitakal Pilát posměšně, „konečně ti to došlo. Takže, Herode, musím rychle zmírnit škody, než Ješuoovi stoupenci začnou burcovat lidi. Co mám udělat?“

„Musíš jít hned zítra ráno do paláce.“

„Abych zrušil ten rozsudek?“

„Ne, nesmíš toho muže nechat naživu, když jste ho konečně dostali. Musíš znovu usmířit kněží s lidem, aby ho znovu dokázali ovládat.“

„Ano, ale jak?“

„Tím, že židovské ukamenování změníš v římské ukřížování.“

„Tento muž musí zemřít,“ sykl velekněz Kaifáš na Piláta přes dlouhý šedý plnovous. Oděn v přepychovém šatu a se zvláštním hedvábným vypouklým kloboukem posítilým drahokamy na hlavě připadal Sabinovi spíš jako nějaký východní vazalský král než jako kněz. Jenže na druhou stranu, soudě podle velikosti a nádhery židovského Chrámu, byl judaismus velmi bohaté náboženství a jeho kněží si mohli dovolit být extravagantní díky penězům, které jim přinášeli chudí v naději, že je jejich bůh bude považovat za spravedlivé.

„A taky zemře, knězi,“ odvětil Pilát. Nikdy neměl v prvních hodinách po svítání dobrou náladu, proto se snažil držet vztek na uzdě. „Ale zemře na římský způsob, ne na židovský.“

Sabinus stál vedle Heroda Agrippy a se zájmem pozoroval zápas mezi dvěma nejmocnějšími muži v provincii. Šlo o setkání plné jízlivosti, zvlášť poté, co Pilát, s velkým potěšením, upozornil na past, kterou Ješua na-

chystal na Kaifáše, a vyzdvihl velekněžovu politickou neobratnost, že do ní spadl.

„Aby ses vyhnul povstání,“ pokračoval Pilát, „které, soudě podle mých hlášení, Ješuoovi stoupenci již podněcují, musíš okamžitě udělat to, co jsem nařídil.“

„A jakou mám jistotu, že uděláš, cos slíbil?“

„To si schválně hraješ na pitomce?“ vyštěkl Pilát, který už nezahládal krotit svůj vztek při jednání s tímto vypočítavým mužem. „Protože v tomto případě stojíme oba na stejné straně. Všechno je připraveno a rozkazy jsou vydány. Teď jdi!“

Poté, co byl bez okolků vypoklonkovan, se Kaifáš dal s maximální důstojností na ústup skvostným přijímacím sálem s vysokým stropem, hlavní síní paláce Heroda Velikého na západní straně horního města.

„Co myslíš, Herode?“ zeptal se Pilát.

„Myslím, že svoji roli zahraje. Jsou oddíly připravené?“

„Ano.“ Pilát obrátil krví podlitý zrak k Sabinovi. „Teď máš šanci napravit si reputaci, kvestore. Udělej to, co ti řekl Herodes.“

Halas davu vzrůstal, když se Sabinus s Herodem blížili k hlavnímu vstupu do paláce. Prošli ven vysokými dveřmi z leštěného cedru a spatřili velké shromáždění, které zaplnilo celou agoru před palácem a přetévalo do široké třídy na jejím vzdáleném konci, která vedla k Chrámu a pevnosti Antonia.

Stíny byly dlouhé a vzduch studený, protože byla teprve první hodina po svítání. Sabinus pohlédl vlevo a na Golgotě, kopci za Starou branou v městských hradbách, spatřil kříž. Nechávali ho tam stát mezi popravami, aby obyvatelům připomínal osud, který je čeká, kdyby se snad pokusili vzdorovat římské moci.

Kaifáš stál se zdviženými pažemi na vrcholu palácového schodiště a snažil se utišit dav. Obklopoval ho tucet dalších kněží. Za ním, pod dohledem Paula a skupinky chrámových stráží, stál Ješua se spoutanýma rukama a zakrváceným obvazem na hlavě.

Hluk postupně utichal a Kaifáš začal se svým proslovem.

„Co říká?“ zeptal se Sabinus Heroda.

„Žádá o klid a nyní jim sděluje, že kvůli své oblibě mezi obyčejným lidem bude Ješua omilostněn a propuštěn na znamení milosrdenství v tomto období pesachu.“

Když Kaifáš domluvil, z davu se ozval hlasitý jásot. Po několika okamžicích zvedl velekněz paže, aby vyzval ke klidu, a poté pokračoval.

„Teď je žádá, aby se vrátili domů,“ překládal Herodes, „a říká, že Ješua bude okamžitě osvobozen.“

Sabinus přihlížel a věděl, že okamžik jeho vystoupení se blíží. Kaifáš se obrátil a kývl na Paula, který váhavě rozvázal pouta na věžňových rukou.

„Teď!“ sykl Herodes. „A snaž se neříct žádnou hloupost.“

„Ten muž je nyní zajatcem římského senátu,“ zvolal Sabinus a vykročil. Za ním vedl Longinus z paláce pūlcenturii pomocných sborů, která chrámovou stráž a bývalého vězně rychle obklíčila. Ze směru od pevnosti Antonia pochodovala po hlavní třídě kohorta pomocných sborů, která zaujala postavení za davem a zabránila lidem v úniku.

„Co to má znamenat?“ zakřičel Kaifáš na Sabina. Svoji roli hrál až příliš teatrálně.

„Senát žádá, aby tento muž, Ješua, byl souzen před císařovým zástupcem, prefektem Pilátem,“ odvětil Sabinus zvučným hlasem, který se nesl přes celou agoru. Z davu se začaly ozývat rozezlené výkřiky, když ti, kteří hovořili řecky, přeložili Sabinova slova svým druhům. Zatímco hluk davu vzrůstal, kohorta za ním tasila meče a začala jimi rytmicky tlouct do štítů.

Pilát vyšel z paláce, doprovázen zbídačeným Židem plným modřin. Prošel kolem Sabina ke Kaifášovi. Tam se zastavil a požádal o ticho. Volání a třesk zbraní utichly.

„Moje ruce jsou svázané,“ prohlásil a zkrřížil zápěstí nad hlavou. „Kvestor Titus Flavius Sabinus jménem senátu žádá, abych soudil Ješuu za to, že tvrdí, že je král, a podněcuje povstání proti císaři. Jako služebník Říma nemohu takovou žádost odmítnout. Bude-li shledán vinným, bude to Řím, kdo ho odsoudí, ne já, váš prefekt. Myji si ruce od jeho krve, protože nejde o můj skutek, je to vůle senátu.“ Odmlčel se a pak k sobě povolal Žida, který ho doprovázel. „Jsem však v dobrém rozpoložení a na důkaz římské shovívavosti vám, na počest vašeho svátku pesach, vydám jiného Ješuu, který je vám drahý. Tohoto muže, Ješuu bar Abu.“

Za bouřlivého jásotu odvedl Pilát osvobozeného muže dolů po palácovém schodišti, kde ho pohltil jásající dav.

„Dostali svůj cukr, knězi, teď využij svoji autoritu a naříd' jim, ať se rozejdou, než budu muset tu sebranku zmasakrovat,“ sykl Pilát na Kaifáše a obrátil se k odchodu. „Herode, pojď se mnou.“

„Myslím, že se teď s tvým svolením vzdám, prefekte. Nebylo by dobré, aby byl židovský princ spojován se smrtí tohoto muže, a kromě toho musím bavit své parthské hosty.“

„Jak si přeješ. Longine, přiveď mi vězně, jakmile mu dáš trochu za vyučenou.“

„Takže ty jsi muž, který si říká židovský král?“ pronesl Pilát a pohlížel na ošklivě zmláceného muže, jenž klečel před jeho kurulským křeslem na podlaze audienční síně.

„To jsou tvoje slova, ne moje.“ Ješua s námahou zvedl hlavu a zadíval se do očí svého žalobce. Krev z ran způsobených trnovou korunou, kterou mu výsměšně narazili na hlavu, mu potřísnila vlasy a stékala mu po kapkách po tváři. Sabinus spatřil na jeho zádech čerstvé šrámy po mnoha ranách bičem.

„Ale ty to nepopíráš.“

„Moje království není z tohoto světa.“ Ješua pozvedl spoutané ruce a dotkl se hlavy. „Je, stejně jako království ostatních lidí, zde.“

„Tak tohle kážeš, Žide?“ zeptal se Sabinus a vysloužil si za to Pilátův vzteklý pohled za přerušení výslechu.

Ješua se obrátil k Sabinovi a ten pocítil sílu jeho pronikavého pohledu. Pulz se mu zrychlil.

„Všichni lidé si nosí v sobě království Boží, Římane, dokonce i takoví pohanští psi jako ty. Káže, že bychom se měli očistit křtem, abychom smyli svoje hříchy. Pak, pokud se budeme řídit učením tóry, projevíme soucit se svými druhy a budeme jim činit tak, jak by měli činit oni nám, budeme v soudný den, jenž se rychle blíží, souzeni jako spravedliví a hodni připojit se k našemu Otci.“

„Dost těch nesmyslů,“ vyštěkl Pilát. „Popíráš, že jsi spolu se svými stoupenici aktivně vybízeli lidi, aby povstali vůči svým římským pánům?“

„Žádný člověk není ničím pánem,“ odvětil prostě Ješua.

„A v tom se právě mylíš, Žide, já jsem tvůj pán. Tvůj osud je v mých rukou.“

„Osud mého těla snad, ale ne *můj* osud, Římane.“

Pilát vstal a uštědřil Ješuoovi tvrdý políček. Ješua mu s jízlivým úšklebkem nastavil i druhou tvář. Krev mu z rozraženého rtu stékala do vousů. Pilát odpověděl další ranou.

Ješua vyplivl krev na podlahu. „Můžeš mi působit tělesnou bolest, Římane, ale nemůžeš ublížit tomu, co mám uvnitř.“

Sabina fascinovala síla vůle toho muže. Vůle, kterou – jak cítil – nedokáže nic zlomit.

„Už toho mám dost,“ zuřil Pilát. „Kvestore, dej ho okamžitě ukřižovat spolu s těmi dvěma dalšími vězni.“

„Z čeho byl usvědčen, pane?“

„Nevím. Z něčeho. Z pobuřování, rebelie nebo možná jen z toho, že se mi nelíbí. Vyber si. A teď už ho odveď, a ať je mrtvý a v hrobě, než začne po setmění šabat, aby neurazil židovské právo. Už nám dost zavařil za života a netoužím po tom, aby to pokračovalo i po jeho smrti.“

Obloha zešedla. Rozpršelo se. Dešťové kapky smývaly krev, která stékala z ran tří ukřižovaných mužů. Byla teď devátá hodina po svítání. Sabinus a Longinus sestupovali z Golgoty. V dálce zaduněl hrom.

Sabinus se ohlédl po Ješuoovi na kříži. Hlavu měl schýlenou vpřed a z rány kopím v boku, kterou mu zasadil Longinus, aby usplínil konec jeho strádání ještě před začátkem šabatu, mu prýštila krev. O šest hodin dříve si za bičování vlekl do kopce svůj kříž. Pomáhal mu v tom jakýsi muž z davu. Potom mlčky vytrpěl, když mu zápěstí probili hřeby. Skoro jako by ani nevnímal, že mu ke dřevu přibili také chodidla. Během prudkých nárazů při vztýčování kříže, při nichž křik druhých dvou ukřižovaných zesílil až do nelidských rozměrů, se mu ze rtů vydralo pouze slabé zasténání. Teď už Sabinovi připadal usmířený.

Sabinus prošel kordonem pomocných strážů, které zadržovaly hlouček truchlících diváků v dostatečné vzdálenosti od popravených, a spatřil Paula, jak stojí se dvěma členy chrámové stráže a upírá zrak na Ješuu.

Obvaz na hlavě, kterým mu ošetřili zraněné ucho, měl zakrvácený. „Co tady děláš?“ zeptal se Sabinus.

Paulus, pohroužený v myšlenkách, ho v první chvíli neslyšel. Potom zamrkal, když si uvědomil otázku. „Přišel jsem zkontrolovat, že je mrtvý, a odnést tělo k pohřbení do neoznačeného hrobu, aby se nestalo pro jeho kacírské stoupence poutním místem. Kaifáš to tak nařídil.“

„Proč jste se ho všichni tak báli?“ zeptal se Sabinus.

Paulus se na něj podíval jako na blázna. „Protože by přinesl změnu.“

Sabinus výsměšně potřásl hlavou a protlačil se hloučkem stráží. V tu chvíli spatřil, že se k němu blíží skupinka dvou mužů a dvou žen. Mladší byla ve vysokém stupni těhotenství a v náruči nesla dalšího kojence.

Starší z mužů, od pohledu bohatý Žid po třicátce, s hustým černým voussem, se uklonil. „Kvestore, přišli jsme si vyžádat Ješuuvo tělo k pohřbení.“

„Už si je vyžádala chrámová stráž. Jakým právem žádáte o tělo?“

„Jmenuji se Josef a jsem Ješuuův příbuzný,“ odvětil muž a objal kolem ramen starší z obou žen, „a toto je Mirjam, jeho matka.“

Mirjam upřela na Sabina prosebný pohled a po tvářích jí stékaly slzy. „Prosím, nenechávej jim ho, kvestore, dej mého syna mně, abych ho mohla odvézt zpět do Galileje a pohřbít ho tam.“

„Moje rozkazy zní, že musí být pohřben před západem slunce.“

„Mám rodinnou hrobku, je nedaleko,“ řekl Josef, „uložíme prozatím tělo tam a pak je den po šabatou převezeme.“

Sabinus se ohlédl s úšklebkem po Paulovi. „Paule, tito lidé si přišli vyžádat tělo jako příbuzní.“

Paulus zuřil. „To nemůžeš. Tělo chce Kaifáš.“

„Kaifáš je římský poddaný! Longine, dej odsud toho odporného člověka odvést.“

Zatímco protestujícího Paula odváděli pryč, Sabinus se otočil znovu k Josefovi. „Můžete si vzít tělo. Řím s ním skončil.“ Chystal se odejít.

Josef sklonil hlavu. „Tuhle laskavost ti nezapomenu, kvestore.“

„Kvestore,“ zastavil Sabina mladší z obou mužů, „Řím může být teď naším pánem, ale varuji tě, blíží se poslední věk a Ješuuovo učení je jeho součástí. Povstane nové království, povládnou noví muži s novými myšlenkami a starý řád začne upadat.“

Sabinovi bleskla hlavou vzpomínka na Thrasylla, astrologa císaře Tiberia, který o dva roky dříve také předpovídal příchod nového věku. Zadíval se na opovážlivce a poznal v něm muže, který pomáhal Ješuoovi ráno nést kříž. „Kde bereš takovou jistotu, Žide?“

„Pocházím z Kyrenaiky, Římane, která kdysi byla provincií egyptského království. Tam očekávají znovuzrození ohniváka. Jeho pětisetletý cyklus se blíží ke konci. Příští rok se v Egyptě zrodí Fénix naposledy a všechno se začne měnit v přípravě na konec světa.“

ČÁST I

KYRENAIKA
LISTOPAD ROKU 34 PO KR.

KAPITOLA I

„MÁŠ TO?“ zeptal se Vespasián, když Magnus scházel po můstku velké kupecké lodi, která právě připlula do přístavu Apollonia.

„Ne, pane, bohužel,“ odvětil Magnus a přehodil si přes rameno vak, „císař zamítá v tuto chvíli všechny žádosti o vstup.“

„Proč?“

Magnus stiskl přítelovo nabízené předloktí. „Podle Caliguly je to na radu Tiberiova astrologa Thrasylla. Nepřesvědčila ho dokonce ani Antonia.“

„Proč jsi tedy vůbec přijel?“

„Tak to tedy opravdu není příjemné uvítání přítele, který cestoval, jen bohové vědí, kolik dní v tomhle shnilém škopku v roční době, kdy se většina námořníků tiskne v posteli k někomu jinému.“

„Promiň, Magne. Počítal jsem, že mi Antonia to povolení obstará. Uplynuly už čtyři roky, co Atafanes zemřel a my jsme mu slíbili, že doručíme jeho rodině zlato, které jí odkázal.“

„Tak se nic tak hrozného nestane, když to ještě dalších pár roků potrvá, ne?“

„O to nejde. Egypt je sousední provincie. Mohl jsem udělat krátkou odbočku do Alexandrie, až pojedu v březnu domů, najít alabarcha, dát mu Atafanovu truhličku a zařídít, aby peníze dostala jeho rodina v Ktésifónu, a ještě pořád bych to do března stihl do Říma.“

„Tak to budeš muset provést někdy jindy.“

„Ano, ale to mi bude s cestou z Říma trvat mnohem déle. Možná nebudu mít čas. Mám na starost svůj statek a chci se nechat zvolit přespříští rok edilem.“

„Tak nedávej sliby, které nemůžeš splnit.“

„Léta věrně sloužil mé rodině. Dlužím mu to.“

„V tom případě nežehrej, že mu musíš věnovat čas.“

Vespasián jen povzdechl. Obrátil se a zamířil po rušném nábřeží mezi přístavní dělníky, kteří vykládali zboží ze zakotvených lodí nově přípluvší obchodní flotily. Jeho senátorská tóga působila dostatečně zstrašujícím dojmem, aby měl volnou cestu davem, takže snadno překonal sto kroků po molu k čekajícím nosítkům.

Magnus využil úcty, kterou místní projevovali jeho mladému příteli, a krácel v jeho stopách. „Nenapadlo mě, že se ke kvestorům běžně v provinciích chovají s takovým respektem,“ poznamenal, zatímco jeden ze čtyř nosičů pomáhal celkem zbytečně Vespasiánovi do nosítek.

„To proto, že guvernéri to tady nesnášejí. A plným právem! Je to jako žít v pekařské peci, jen bez té příjemné vůně. Raději tráví všechn čas v hlavním městě provincie, v Gortynu na Krétě, a vysílají své kvestory, aby Kyrenaiku spravovali jejich jménem.“

Magnus se zachechtal. „Á, to vždycky pomůže, aby tě lidi respektovali, moc nad životem a smrtí.“

„Vlastně ani ne, jako kvestor nemám státní moc, aspoň žádnou vlastní. Všechna moje rozhodnutí musí podepsat guvernér, a to trvá vždycky celou věčnost,“ zachmuřil se Vespasián. „Ale koně si opatřit dokážu,“ usmál se, zatímco zaprášený malý otrok přiváděl Magnovi osedlaného koně.

Magnus vděčně zvíře přijal a přehodil mu svůj vak přes zadek. Pak se sám vyhoupl do sedla. „Jak jsi věděl, že dnes přípluju?“

„Nevěděl, prostě jsem doufal, že bys mohl,“ odpověděl Vespasián, když se jeho nosítka dala do pohybu a míjela divadlo s výhledem na moře. „Když dnes ráno spatřili flotilu, napadlo mě, že zkusím štěstí, protože v téhle sezoně je to z Říma nejspíš poslední. A stejně jsem neměl nic důležitějšího na práci.“

„To je to tady tak zlé?“ pozvedl Magnus obočí, zatímco malý otrok začal ovívat Vespasiána širokým vějířem z palmových listů na dlouhé násadě.

„Je to hrozné. Původní Libuové jen okrádají bohaté řecké rolníky. Řekové se baví tím, že vznášejí falešná obvinění z podvodů a krádeže proti židovským kupcům. Židé nepřestávají protestovat kvůli svatokrádežným

sochám nebo údajným náboženským urážkám, jejichž součástí jsou vepři, a projíždějící římsí kupci si stále dokola stěžují na to, že je podvedli Židé, Řekové a Libuové, přesně v tomhle pořadí. A navíc všichni pořád žijí ve strachu z otrokářských nájezdů ze strany buď Garamantů z jihu, nebo nomádských Marmaridů z východu, z území mezi námi a Egyptem. Je to vroucí kotel etnické nenávisti a jediní, koho nenávidí ještě víc než jeden druhého navzájem, jsme my. Ale to jednotlivcům nijak nebrání v tom, aby mi strkali peníze, abych vynášel rozsudky v jejich prospěch.“

„A ty je, doufám, bereš.“

„Zpočátku ne, ale teď už ano. Pamatuju se, jak mě šokovalo, když mi strýček vyprávěl, že přijímal úplatky, když byl akvitánským guvernérem, ale teď už chápu ten systém lépe a uvědomuju si, že se to ode mě očekává. A navíc většina těch místních boháčů je tak nepřijemná, že si ty peníze od nich беру s radostí.“

„To mi v mnohém připomíná Judeu podle toho, jak ji popisoval Sabinus,“ podotkl Magnus, když vjeli na plnou agoru obklopenou upadajícími starodávnými chrámy zasvěcenými řeckým bohům a s občanskými budovami zaříznutými ještě výš do svahu kopce.

„Je to horší, věř mi,“ odpověděl Vespasián, který si také vybavil rozhovory s bratrem po jeho návratu z Východu, při nichž se zmínil o naprosté nezkratitelnosti Židů. Stihli strávit společně dva dny v Římě, než Vespasián odplul koncem března na Krétu. „Tam člověk musel jednat jen s Židy a ti se dali udržet na uzdě s pomocí jejich kněží a nabídkou drobných výsad. Jenže tady, pokud chceš jedné skupině nabídnout výsady, pak by je chtěl každý neřád, až bys nakonec zjistil, žeš rozdál celou provincii a vlečou tě po návratu do Říma spoutaného před senát, v tom lepším případě. Proto nic nikomu nedávám, pokud mi za to dobře nezaplatí. Tak si nemůžou ostatní frakce stěžovat, že jsem někoho upřednostnil, protože vědí, že mě ti druzí uplatili. A překvapivě jim to takhle připadá v pořádku.“

„Vsadím se, že by ses radši vrátil zpátky do Thrákie,“ podotkl Magnus a obdivoval výkony malého otroka, který dokázal svého pána soustavně ovívat a přitom se kolem něj pohyboval, aniž by klopýtl na špatných dlažebních kamenech. Tohle město už své lepší dny zažilo.

„Tam jsme měli aspoň slušné vojáky, kterými jsme mohli pohrozit míst-

ním. Tady je jenom jedna kohorta pomocné pěchoty, kterou tvoří muži příliš hloupí na to, aby si vydělávali na živobytí krádežemi. Pak je tady městská milice, kterou tvoří muži příliš hloupí na to, aby byli v pomocné pěchotě. A nakonec ještě *ala* místní pomocné jízdy. Ta nás má chránit před kočovníky, což je jako vtip, protože většina z nich má velbloudy.“

„Co je velbloud?“

„Připomíná velkou hnědou kozu s dlouhým krkem a hrbem na zádech. Koně jejich zápach nesnáší.“

„Á, jednu jsem jich pár viděl v cirku. Lidé se jim směli, ale pokud jde o rychlost, tak nic moc.“

„Ani ji nepotřebují – podle prefekta jízdy Corvina jsou schopni jet pouští celý den. Naši koně jim prostě nestačí.“

Projeli městskou branou, střeženou na každé straně mramorovými lvy, a začali stoupat do mírného, osmimílového svahu k městu Kyréna vybudovanému na vápencové plošině nad nimi. Vespasián se znovu pohroužil do sebelítostného mlčení a přemítal nad marností svého postavení v této části spojené provincie Kréta a Kyrenaika. Během sedmi měsíců pobytu nedosáhl ničeho. Hlavní příčinou bylo, že se vlastně nedostal k žádným prostředkům, aby něčeho mohl dosáhnout. Po staletí bylo bohatstvím Kyrenaiky *silphium*, rostlina s baňatými květy a dlouhým stonkem, jejíž pryskyřice byla ceněná jako koření a lék na krční nemoci a horečku. Maso ze zvířat, která ji spásala, se prodávalo za vysoké ceny. Rostla na suché pobřežní planině – kyrénská plošina se mnohem více využívala k zakládání sadů a zelinářských zahrad. V posledních letech ale porosty rostliny začaly záhadně mizet. Nestačila už na pící pro dobytek, a tak místní masný trh zanikl. A v posledních pár letech se zhoršovala také kvalita každé sklizně bez ohledu na to, jak intenzivně se plodiny pěstovaly.

Vespasián se snažil přesvědčit místní rolníky, aby pěstovali jiné plodiny, jenže překážkou byla neúrodná půda a nedostatek deště na pláni, ve spojení s horoucí vírou rolníků, že pokud pravidelně obětují dostatečnému počtu bohů, *silphium* se znovu uzdraví. V důsledku toho vysychaly příjmy z daní, protože ti, co nějaké peníze měli, je schovávali a nakupovali jen velmi málo zboží od těch, co jich měli ještě míň. Vzhledem k tak malému množství peněz v oběhu se ceny obilí, dováženého z úrodnějších soused-

ních provincií Egypt a Afrika, vyšplhaly závratně vysoko v důsledku nenasytných spekulací kupců, kteří řídili obchody. Když si je předvolal, aby se hájili, všichni to popírali a svalovali vinu na menší dodávky obilí z Egypta v loňském roce. Jenže on z žádného jiného zdroje o neúrodě v Egyptě neslyšel. Následkem toho chudáci, ať už Řekové, Židé nebo Libuové, stáli na pokraji strádání hladem a občanské nepokoje se staly trvalou hrozbou.

Bez dostatečných oddílů, které by mohly potlačit povstání v téměř půlmilionové populaci obývající sedm velkých měst Kyrenaiky, a bez pravomoci jednat svým vlastním jménem, se Vespasián cítil bezmocný a frustrovaný po celou dobu, co zastával svoji funkci. Ten pocit nyní ještě zesílil, když mu císař Tiberius odmítl povolit vstup do císařské provincie Egypt, provincie tak bohaté, že ji senátoři směli navštívit pouze na základě výslovného svolení vydaného samotným císařem. V opačném případě by se dopouštěli hrdelního zločinu.

V duchu se vyplínil, že propadl záchvatu sebelítosti, a obrátil se znovu ke svému společníkovi, který cválal vedle nosítek. „Podařilo se Sabinovi konečně dát se zvolit za edila?“

„Ano, jen tak tak,“ odvětil Magnus. „Ale jak tvůj bratr říká, i to stačí. Přesto se mu ulevilo, že nemusí soutěžit až do příštího roku v pretorských volbách – všechna tahle místa si zabrali synové Macrokových pochlebovačů.“

„Takže jsme zase tam, kde jsme byli. Máme pretoriánského prefekta, který se míchá do politiky. Člověk by si říkal, že si Macro vzal ponaučení z předčasného konce svého předchůdce. Nedokážu si představit, že si tím příliš naklonil Antonii. Podle jejího názoru má výsadní nárok na pletichy v politice pouze císařská rodina, konkrétně ona.“

Magnus ukázal na nosiče.

„Neboj se, nemluví latinsky,“ chlácholil ho Vespasián, „a chlapec je hluchoněmý.“

„Tak dobře. No, od tvého odjezdu v březnu se udála spousta zvláštních věcí. A Antonii to dělá dost starosti.“

„Myslel jsem, že ti neříká nic jiného, než co máš udělat.“

„Ne, většinu těchto důvěrných informací mám od tvého strýce, senátora Pollona. Přestože občas něco uklouzne i jí, po tom, jestli mi rozumíš.“

„Ty starý kozle!“ Vespasián se usmál snad poprvé od svého příjezdu do Kyrenaiky. Opět ho pobavil nepravděpodobný a nerovný sexuální vztah mezi jeho starým přítelem a nejobávanější ženou v Římě, jeho patronkou Antonii, švagrovou císaře Tiberia.

„No, musím celkem potěšeně přiznat, že k tomu už tak často nedochází. Už trochu, jak to říct, ochabuje. V každém případě jí dělá starosti Caligulův vztah s Macronem, přesněji Caligulův nový vztah s Macronovou ženou Ennií, který Macro ještě podporuje.“

Vespasián se usmál a mávl rukou. „Caligula si na ni už nějakou dobu myslel. Nepochybně se jí rychle nabaží, je notoricky nenasytý. Macro se snaží tuhle choulostivou situaci jen zvládnout. Je si dobře vědom toho, že pokud by to rozmázl, dostal by se do velkých patálií, jestli a až se Caligula stane císařem.“

„Snad, ale podle tvého strýce se za Macronovým chováním skrývá víc než jen pouhá zdvořilost. Domnívá se, že se snaží Caligulovi vlichotit, protože od něj něco chce, až se stane císařem.“

„Jako pretoriánský prefekt je nejmocnějším člověkem v Římě hned po císařské rodině. Co víc může chtít kromě toho, aby se stal jeho dědicem? Caligula má sice spoustu chyb, ale není to pitomec.“

„Právě to dělá starosti Antonii. Nechápe, co má Macro za lubem. A co nechápe, to nemá pod kontrolou. Pěkně ji to štve.“

„Dokážu si to představit, ale není to nijak divné.“

„Ne, divný na tom je druhý člověk, kterého si Macro předchází,“ pronesl Magnus se spikleneckým výrazem. „Herodes Agrippa. V minulosti to býval Antoniin přítel a půjčoval si od ní peníze. Nikdy je ale nevracel, asi si myslel, že když je Tiberiovým oblíbencem a dobrým přítelem jejího syna Drusa – vychovávali je společně –, tak nemusí. Jenže když Drusus zemřel, uprchl z Říma a od svých dluhů a vrátil se do své vlasti, Edómu.“

„Kde to je?“

„Copak já vím, ale nejspíš blízko Judeje, protože je Žid. V každém případě musel i odtamtud odjet, zase dluhy, a potom trávil čas tím, že lezl na nervy všem malým východním panovníkům a tetrarchům, od kterých požadoval buď postavení u dvora, nebo půjčku jenom proto, že je vnukem Heroda Velikého. Před pár měsíci se vrátil do Říma a podařilo se mu

znovu se vlichotit do Tiberiovy přízně. Podle tvého strýce dohodl na příští rok návštěvu vyslanců parthských rebelujících šlechticů v Římě. Chtějí požádat Tiberia o pomoc při sesazení jejich krále. Za odměnu učinil Tiberius z Heroda Agrippy učitele svého vnuka Tiberia Gemella.“

„A co je tedy tak zvláštního na tom, že se přátelí s Macronem?“

„Protože Macro se snaží vlichotit Caligulovi, ale současně také Herodovi, člověku, který má největší vliv na dalšího možného dědice, Gemella.“

„Takže sází na oba jezdce v závodě?“

Magnus se usmál a zavrtěl hlavou. „Ne, pane, podle všeho na všechny tři. Herodes Agrippa má ještě další kontakt, svého velmi dobrého přítele z dětství, který měl stejné učitele jako on a Drusus. Třetího možného dědice císařského trůnu, Antoniina syna Claudia.“

Slunce začalo klesat do moře, které se bronzově třpytilo, když Vespasián s Magnem projeli hlavní branou Kyrény do dolního města. Vespasiánovi nosiči si museli razit cestu davy žebráků – uprchlíků ze zkrachovalých statků, kde se dříve pěstovalo silphium. Teď mířili do města v naději, že od nově příchozích kupců dostanou almužnu, než budou kupci mít dost dotírání bezpočtu chudáků, kteří se nyní museli spoléhat na dobročinnost.

„Opravdu mi tohle místo začíná lézt krkem,“ poznamenal Vespasián, když odstrkoval vzpínající se ruce. „Pořád mi to připomíná velmi nízké postavení mé rodiny. Sem posílají jenom ty nejbezvýznamnější kvestory.“

„Tys sis je vylosoval.“

„Ano, ale do losování zařadí jen ty nejnižší postavené kvestory. Ti z vážených rodin si vyzobou třešničky v Římě. Sabinus měl štěstí, že si loni vytáhl Sýrii.“

Magnus odkopl přehnaně dotěrnou starou bábu. „Mám v brašně dopis od Caenidy, snad tě trochu rozveselí. Rozhodně vypadáš, že to potřebuješ.“

„Ten pomůže,“ zavolal Vespasián přes proud nadávek, kterými Magna zasypávala sedící bába, „ale pochybuju, že mi bude do zpěvu, dokud v březnu nezačne znovu plavební sezona a nedorazí můj nástupce. Potřebuju se dostat zpátky do Říma, cítit, že stoupám po žebříku, a ne že hniju tady v téhle díře říše.“

„Tak to musíme nějak zabít čtyři měsíce, budu ti dělat společnost.“

Abych pravdu řekl, když se Antonii nepodařilo obstarat ti povolení k cestě do Egypta, řekl jsem jí, že ti stejně pojedu tu špatnou zprávu doručit. Trochu mi hoří v Římě půda pod nohama. Tvůj strýček bude během mé nepřítomnosti ty požáry hasit.“

„Cos provedl?“

„Nic, jenom jsem se trochu zapletl, když jsem se staral o zájmy svého bratrstva křižovatky. Předal jsem velení svému zástupci Serviovi, postará se o všechno potřebné.“

Vespasián věděl, že není radno strkat nos do Magnova druhého života vůdce bratrstva křižovatky jižního Kvirinálu. Hlavními úkoly všech bratrstev byly ochrana a vymáhání dluhů. „Můžeš zůstat, ale budeš se spíš nudit.“

„A co lov? Jaké to tady je?“

„Blízko města nic moc, ale pokud prý pojeděš pár dní směrem k jihu, můžeš narazit na úpatí pohoří na nějaké lvy.“

„Za pár dnů máš narozeniny. Tak na tvoji počest zabijeme lva,“ navrhl Magnus.

Vespasián pohlédl omluvně na přítele. „Můžeš jet a oslavovat sám. Já bohužel nemůžu. Nesmím opustit město z jiných než oficiálních důvodů.“

Magnus zavrtěl hlavou. „Vidím, že to bude opravdu pár nudných měsíců.“

„Vítej v mém světě.“

„Jaké jsou tady děvky?“

„Prý jsou milé a staré, jak to máš rád, ale dost smrdí potem.“

„Ale no tak, pane, neposmívej se mi, já si to nevybral. Prostě dělám, co mi stará dáma poručí. A jak říkám, poslední dobou už to tak často nebývá.“

Vespasián se znovu usmál. „Quintillius, můj úředník, ti určitě obstará něco vhodného, aby sis to vynahradił.“

„Co se to tam děje?“ ukázal Magnus na velký dav převážně židovských mužů. Posmívali se vysokému ramenatému mladému muži, který stál na stupni schodiště a snažil se k nim mluvit. Doprovázela ho mladá žena. V náruči držela asi roční holčičku. U nohou jí dřepěl tak tříletý hoch a vystrašeně pozoroval dav.

„Nejspíš další židovský kazatel,“ povzdechł si Vespasián. „Vypadá to, že se s nimi v poslední době roztrhl pytel, hlásají nějaký nový židovský kult.“

Slyšel jsem, že to starším vadí, ale dokud nepůsobí potíže, nechávám je na pokoji. Jedna věc, kterou jsem se tady naučil, je to, že je nejlepší držet si od židovských záležitostí odstup, stejně jim člověk nedokáže porozumět.“

Nosiči, nezpomalovaní žebráky, teď rychle pokračovali po široké hlavní třídě dolního města lemované starými a zanedbanými, ale stále impozantními dvouposchodovými domy bohatých kupců a brzy zahájili krátký výstup do horního města.

Vespasián, poněkud povzbuzený vyhlídkou na četbu Caenidina dopisu, obrátil myšlenky ke své milence, kterou už neviděl déle než sedm měsíců. Zatím byla otrokyní v domácnosti paní Antonie, ale žil v naději, že jeho milá za tři roky získá svobodu. To dosáhne třicítky, což byl nejnižší věk, jaký zákon připouštěl pro propuštění z otroctví. Ačkoli zákon zakazoval, aby si muž ve funkci senátora vzal za ženu propuštěnou otrokyni, doufal, že ji přijme aspoň jako svoji milenkou, jakmile bude schopna činit vlastní rozhodnutí. Plánoval, že jí zařídí v Římě malý dům z peněz, které rychle získával z úplatků a darů, jež si přirozeně hledaly svoji cestu od obyvatel provincie, dychtivých zavděčit se nejvýše postavenému římskému úředníkoví v oblasti. Nyní, když odložil skrupule a úplatky přijímal, věřil, že po návratu do Říma bude mít naspořeno dost prostředků nejen na dům pro Caenidu, ale také pro sebe a manželku, kterou si musí brzy najít, aby splnil povinnosti vůči rodině. Z řady dopisů od rodičů, kteří nyní žili v Aventiku v provincii Germania Superior, kde se jeho otec začal věnovat bankéřství, bylo zřejmé, že doufají, že se od něj kvůli pokračování rodiny dočkají dědice.

Brzy dorazili do ulice krále Batta v horním městě. Na jejím východním konci bylo římské fórum, za kterým stála rezidence guvernéra – mnohem modernější budova, kterou účelově postavili Římané před sto lety, poté co se Kyrenaika stala římskou provincií.

Nosiči postavili Vespasiánova nosítka před rezidencí. Vespasián mávl rukou nad jejich snahou pomoci mu ven, sestoupil na zem, upravil si tógu a vyšel po schodech.

Magnus ho následoval a ušklíbal se nad kvalitou čtyř členů pomocné stráže pod portikem, kteří se pomalu stavěli do pozoru. „Chápu, cos měl

na mysli,“ poznamenal, když prošli dveřmi do velkého atria, kde u stolů po jedné straně pracovali písaři, „jsou to břídlivé. Ani jejich matky by na ně nemohly být pyšné.“

„A to patří k nejlepšímu z první centurie,“ odpověděl Vespasián. „Je tady dokonce pár centurií, kde ani nedokážou vytvořit rovnou řadu. Centurioni mají neuvěřitelnou spotřebu holí.“

Než mohl Magnus vyjádřit svůj názor na efektivnost nebo neefektivnost disciplíny podřadných vojáků zajišťované výpraskem, přistoupil k nim kvestorův úředník v tóze a s pěstěným vzhledem.

„Co se děje, Quintillie?“ zeptal se Vespasián.

„Už tři hodiny na tebe čeká nějaká žena. Snažil jsem se ji přesvědčit, aby se objednala na slyšení a vrátila se později, ale odmítla. Říká, že jako římská občanka má právo s tebou hovořit ihned po tvém návratu. A také, že je tvoje povinnost ji přijmout, protože její otec byl úředníkem tvého strýce, když působil v Africe.“

Vespasián si povzdechl. „Tak dobrá. Uveď ji do mé pracovny. Jak se jmenuje?“

„Právě to je na tom zvláštní. Tvrdí, že je tvoje příbuzná. Jmenuje se Flavia Domitilla.“

„A teď už je to měsíc a půl, co se vydal na jihovýchod, a přitom mi slíbil, že nebude pryč déle než čtyřicet dní.“ Flavia Domitilla vzlykala do hedvábného kapesníku, pak si opatrně otřela oči, aby si nerozmazala silnou linku, kterou je měla zvýrazněné.

Zda byla upřímně rozrušená, nebo jen naplno využívala své ženské přednosti, nedokázal Vespasián určit, ani se o to nijak moc nestaral. Elegantní mladá žena s bezchybným chováním ho uchvátila. Vysoká, s ladnými boky, úzkým pasem a vysokými kulatými ňadry. Její tělo bylo naprosto úžasné. Inteligentní, třpytivé tmavé oči, štíhlý nos a plné rty jí rámovaly bohaté, vysoko vyčesané vlasy s copy, které jí splývaly na každé straně na ramena. Od posledního setkání s Caenidou neměl ženu na úrovni, jen několik mladých otrokyň. A Flavia Domitilla rozhodně ženou na úrovni byla. Její oděv a šperky vypovídaly o bohatství a účes a líčení dávaly najevo, že si dokáže užívat života. Byla prostě překrásná. Vespasián na ni zíral, vdechoval její

ženskou vůni zesílenou horkem a doplněnou jemným parfémem a ona tiše vzlykala do kapesníku. Cítil, jak mu v rozkroku tepe krev, a aby zakryl vzrušení, upravil si záhyby tógy, vděčný, poprvé od svého příjezdu do provincie, že má tenhle oděv na sobě. Ve snaze odtrhnout myšlenky od tělesné touhy zvedl oči a zadíval se na její rysy. Kromě mírně kulatého tvaru jejího obličejе nenašel nic, co by naznačovalo blízké příbuzenské rysy. Její jméno ale bylo nezpochybnitelně ženskou formou jména Flavius.

Najednou si uvědomil, že se příliš zabral do obdivování jejího vzhledu a nevěnoval pozornost obsahu jejích slov. Odkašlal si. „Jakže bylo to jméno?“

Flavia vzhledla od kapesníku. „Už jsem ti říkala. Statilius Capella.“

„Á, jistě. A je to tvůj manžel?“

„Ne, jsem jeho milenka. Poslouchals vůbec něco?“ Flavia se zamračila. „Manželku má v Sabrátě, v provincii Afrika. Nikdy ji s sebou na své obchodní cesty nebere. Moje půvaby zabírají na jeho klienty mnohem lépe.“

Vespasián tomu rád věřil. Na něj tedy rozhodně zabíraly. Omámený touhou zažehnutou její smyslnou vůní a vlnadným tělem se musel ze všech sil přemáhat, aby dokázal rukama svírat područky křesla a soustředit se na to, co říká. „A co že to vlastně dělá?“

Flavia na něj podrážděně pohlédla. „Takže ty mi tady celou dobu jenom zíráš na prsa, že, protože jsi evidentně neslyšel ani slovo z toho, co jsem říkala.“

Vespasián otevřel ústa, aby odporoval – zíral přece jen na víc než jen na prsa –, ale rozmyslel si to. „Omlouvám se, pokud jsem vzbudil dojem, že nedávám pozor, mám jen hodně starostí,“ vyhrkl a oči mu znovu bezděčně spočinuly na nádherných oblínách té části Flaviiny anatomie.

„Ne tolik, abys neseděl a neokukoval tělo nějaké ženy, místo abys poslouchal, co má na srdci. Je to lovec divokých šelem. Opatřuje zvířata pro cirky v Sabrátě a Leptis Magně. Vydal se do pouště, aby získal nějaké velbloudy. Nejsou moc bojovní, ale vypadají legračně a lidé se jim smějí. V provincii Afrika je nemáme, ale tady je vlastní jeden kmen.“

„Marmaridi.“

„Ano, máš pravdu, Marmaridi,“ přitakala Flavia spokojená, že se jí konečně věnuje naplno.

„Takže tvůj... muž se vypravil, aby koupil velbloudy od kmene, který

neuznává římskou nadvládu nad touto oblastí? Od kmene, který jsme nikdy nedokázali porazit v bitvě, protože jsou to kočovníci a téměř je nelze vystopovat.“

„Ano, a měl být zpátky už před pěti dny,“ dodala Flavia a horní ret se jí zachvěl.

Vespasián se kousl do svého a snažil se zažehnat představy, co by s tím rtem mohl dělat. „Měla bys doufat, že se mu nepodařilo se s nimi setkat.“

Flavia na něho vyděšeně pohlédla. „Jak to myslíš?“

„Protože jsou to známí otrokáři. Zajmou všechny, co najdou, a prodají je, stovky mil odsud na jih, Garamantům, kteří údajně mají velká zavlažovací díla, díky nimž tam mohou pěstovat plodiny. To vyžaduje spoustu namáhavé práce.“

Flavia se znovu dala do pláče.

Vespasián přemáhal nutkání ji utišit. Věděl, že jakmile by se dotkl jejího těla, byl by ztracený. „Promiň, Flavie, ale taková je pravda. Bylo od něj naprosto šílené, že se tam vydal. Kolik lidí měl s sebou?“

„Nevím jistě, aspoň deset, myslím.“

„Deset? To je absurdní. Marmaridů jsou tam tisíce. Modleme se, aby je nenašel a nedošla mu zatím voda. Kolik si jí vzal?“

„Nemám tušení.“

„No, pokud se během pár dnů neobjeví, myslím, že se budeš muset obávat nejhoršího. Jestli zamířil na jihovýchod, tak prvním místem, kde může sehnat vodu – pokud si nevzal místního průvodce, aby mu ukázal, kde jsou skryté studny –, je oáza v Síwě, těsně před hranicí s Egyptem. To je skoro tři sta mil odsud a cesta tam mu může trvat mezi deseti a dvaceti dny, podle podmínek.“

„Tak ho musíš jet hledat.“

„Hledat? Máš vůbec představu, o jak velkém území to mluvíme a kolik mužů bych si musel vzít s sebou, abych měl vůbec jistotu, že se vrátíme?“

„Mně je to jedno,“ vyštěkla Flavia. „Je to svobodný římský občan a tvoji povinností je chránit ho před otroctvím.“

„Tak mě měl požádat o doprovod, než se na tu pitomou cestu vydal,“ odsekl Vespasián vzrušený ještě víc odvahou, kterou dávala najevo. „Za rozumnou cenu jsem mu mohl poskytnout jízdu.“

„Tak mu tu jízdu poskytni teď,“ naléhala Flavia a vstala. „Rozhodně nebude skoupý, až ho najdeš.“

„A co když odmítnu?“

„Potom, Tite Flavie Vespasiáne, ať už jsi můj příbuzný nebo ne, pojedu do Říma a rozhlásím, žes jen seděl se založenýma rukama, zatímco příslušníka jezdeckého stavu zajali a prodali do otroctví. A ještě dál uvedu, že důvodem tvé nečinnosti bylo to, že ses chtěl vyspat s jeho ženou.“ S těmi slovy se obrátila na podpatku a vyrazila jako vítr z místnosti.

Vespasián se za ní uznale díval. Pak se zhluboka nadechl a vydechl a zavrtěl hlavou. Rozhodně měla pravdu v jedné věci. Opravdu se s ní chtěl vyspat. A mohla se pro něj stát víc než chvilkovým potěšením. Srdce mu nepřestávalo bušit. Věděl, že by riskoval cokoli, aby ji získal.

Vespasián v instinktivní reakci vyrazil levou paží nahoru, zachytil bleskový sek *gladiem*, který na jeho *pugio* směřoval seshora. Stočil dýku doleva, odrazil meč směrem dolů a pak podnikl výpad svým *gladiem* dopředu ve výšce břicha, aby ho jeho soupeř vzápětí odrazil doprava mečem, který pevně svíral v ruce.

„Takže se přece jen možná dostaneme na lov lva,“ poznamenal Magnus a odtáhl se z objetí, kterým celý výpad skončil. Poprvé od příjezdu do Kyrenaiiky vypadal spokojený. Zjizvený trup se mu leskl potem.

„Ještě jsem se nerozhodl, jestli pojedeme nebo ne,“ ohradil se Vespasián a postavil se do střehu. Stál příkrčený, s *gladiem* vpředu dole a s *pugiem* po boku, mírně staženým dozadu.

Využili chladného soumraku a trénovali vedle marhaníku v zahradě na nádvoří, v srdci guvernérského paláce. Dvojice otroků obcházela po kolonádě a rozsvěcovala pochodně. Kouř, který vydávaly čerstvě zapálené, smolou nasáklé hadry, ostře kontrastoval s čistou, svěží vůní nedávno zalité zahrady.

Magnus předstíral výpad doprava a potom zvedl svůj *gladius* přes hřbet ruky, jako by chtěl Vespasiánovi seknout po krku. Vespasián podnikl řadu křížných výpadů a donutil Magna stále ustupovat, jak se je snažil odrážet. Vycítil vítězství a vrhl se na Magnův krk. Magnus před výpadem uhnul, spustil meč na Vespasiánovu dýku, zablokoval ji, pak vrazil pravé rameno

pod Vespasiánovu nataženou paží s mečem a narušil mu tím těžiště. Současně vsunul pravou nohu za protivníkovu levou a Vespasián se zřítil na zem.

„Příliš jsi toužil po výhře, pane,“ pronesl a přitiskl tupý hrot svého cvičného meče k Vespasiánovu hrdlu.

„Myšlenkami jsem byl jinde,“ odpověděl a odsunul zbraň.

Magnus se k němu shýbl a podal mu ruku. „No, není divu, že tě myšlenky na ni rozptylovaly. Jenže by ti mohla v Římě zavařit.“

Vespasián se zamračil a setřel si z paže špínu. „Ne, nemohla. Každý by pochopil, proč jsem to neudělal. Kdo bude mít soucit s pitomcem, který se skoro bez doprovodu vydá do pouště hledat kmen otrokářů?“

Magnus se zatvářil zklamaně. „Takže nepojedeš?“

Vespasián přešel k lavičce pod marhaníkem a posadil se. „To jsem neřekl. Myslel jsem to tak, že rozhodně nepojedu jen proto, že mi Flavia vyhrožuje. Pokud pojedu, tak z jiných důvodů.“

„Protože by to mohla být zábava?“

„Viděls ji?“ přešel Vespasián jeho otázkou. Vzal ze stolu džbán a nalil z něj víno do dvou pohárů.

Magnus přisedl k němu a vzal si nabídnutý pohár. „Ano, zběžně. Vypadala nákladně.“

„To je pravda, ale u ní se to vyplatí: čirá ženskost. A dala najevo odvalu a věrnost. Představ si, jaké syny by taková boječtivá žena asi porodila.“

Magnus na přítele ohromeně pohlédl. „To nemyslíš vážně, že ne? Co Caenis?“

Vespasiánovi bleskla v mysli slova lásky z Caenidina dopisu a smutně zavrtěl hlavou. „Přestože je tolik chci, nemohl bych je mít s Caenidou o nic víc než s tebou. S tebou proto, že ať bych se snažil sebevíc, zůstal bys neplodný. A s Caenidou proto, že ty děti by nikdy nebyly uznány za občany, protože by byly plodem nezákonného svazku mezi senátorem a propuštěnou otrokyní.“

„Ano, nejspíš je to tak. Nikdy jsem na to z téhle stránky nepomyslel.“ Magnus přikývl a zhluboka se napil z poháru. „Takže se budeš muset někde poohlédnout po klisně?“

„A Flavia se zdá dokonalá a ke všemu ještě je z rodu Flaviů.“

„Jaký je v tom rozdíl?“

„Znamená to, že její věno zůstane v rodě, a proto je pravděpodobné, že její otec na ně vynaloží větší částku.“

„No, budeš je potřebovat, pokud si ji chceš udržet v celé té paradě. Nebude levná. Takže je nejspíš zbytečné snažit se o záchranu jejího milence. Mnohem lepší bude, když zmizí.“

„Naopak, vezmu si čtyři *turmy* jízdy a pojedu ho hledat. Jinak by Flavia vůbec neuvažovala o sňatku, protože je to věrná žena.“

„Když ho nenajdeš, bude to v pořádku, ale když ho přivedeš zpátky, tak přece zůstane s ním.“

„To není jisté.“ Vespasián se na přítele potměšile usmál. „Když ho najdu, dám mu na výběr – buď ho nechám v poušti a nemusí platit náklady na svou záchranu, nebo se s námi vrátí do civilizace, ovšem účet za to bude velký.“

„Jaké náklady? Za využívání jízdy, dokud ho nenajdeš?“

„Ano. Plus samozřejmě moje vlastní soukromé výdaje.“

„Které budou jak vysoké?“

„Rozhodně ne víc, než si Capella může dovolit zaplatit. Co takhle jedna žena?“

KAPITOLA II

JAK JEŠTĚ DALEKO, AGHILE?“ vyštěkl Marcus Valerius Messala Corvinus, mladý patricijský prefekt lehké jízdy provincie Libu, a otřel si pot, který mu stékal v pramíncích zpod širokého slaměného klobouku.

Tmavý libuský pátrač ukázal k malému skalnatému výběžku, který se třpytil v oparu asi o dvě míle dál. „Už moc ne, pane. Je to tamhle mezi těmi skalami.“

„Už abychom tam byli,“ zabručel Magnus a nadzvedl svůj rozpálený a rozbolavělý zadek v sedle. „Jsou to teprve tři dny, co jsme sjeli z plošiny, a já už mám pouště po krk.“

„Nemusels jezdit,“ připomněl Vespasián příteli. „Mohls zůstat u kopců a lovit. Corvinus by ti určitě nechal dva vojáky.“

Corvinus upřel na Vespasiána pohled, kterým ho ujišťoval, že se v tomhle bodě rozhodně mylí.

Magnus se smutně podíval na silný lovecký oštěp, který poskakoval v dlouhém pouzdře z tvrzené kůže připevněném k jeho sedlu, a zavrtěl hlavou. „Ne, nechtěl bych přijít o zábavu. Jenom jsem si neuvědomil, že je ta poušť tak velká.“

A opravdu byla.

Od sestupu z kyrénské plošiny, dva dny po odjezdu z města, mířili na jihovýchod, přes tvrdou, šedohnědou kamenitou divočinu, která se táhla až za nerozeznatelnou jižní hranici, kam jen představitost sahala. Poskytovala přirozenou obranu proti všemu a všem, kdo žili za touhle pustinou. Navzdory tomu, že byl listopad, slunce pálilo během dne s prudkostí, jež

naprosto neodpovídala ročnímu období. V noci však teplota prudce klesala a v hrdlech měchů s vodou se tvořil led.

Sto dvacet mužů ze čtyř turem libuské lehké jízdy, ozbrojených lehkými oštěpy, jezdeckou *spathou* – mečem o něco delším než gladius pěchoty – a zahnutými noži a chráněných malými kulatými štíty potaženými kůží, se těmto podmínkám dokázalo přizpůsobit. Široké slamáky jim stínily tváře a dlouhé, silné pláště z nebarvené jehněčí vlny, které nosili na podobných vlněných tunikách, je chránily před prudkými slunečními paprsky ve dne a zahřívaly je v mrazivém nočním vzduchu – ohně se rozdělat nedaly, protože nebylo čím topit. Jejich římsští dekurioni se na této výpravě řídili příkladem svých mužů, protože kovové kyrusy a přilby byly v tom vedru nepraktické.

Každý muž si vzal měch s vodou, která vydržela pro něj a jeho koně na dva dny. Spolu s další vodou a obilím pro koně a zvláštními přísadami pro vojáky, které vezla skupina mezků následující za kolonou, to znamenalo, že vydrželi tři dny bez doplňování zásob. Orientace v téměř jednotvárné krajině byla proto nezbytná, protože nesměli minout dvě studny, které tvořily část sítě starobyklých studní vyhloubených v poušti před generacemi Marmaridy, aby mohli putovat mezi pastvinami na severu, poblíž pobřeží asi sto mil od Kyrény, k oáze Síwa a dál.

„Jak se tady sakra dokáže Aghilas vyznat?“ zeptal se Magnus Corvina, když se přiblížili ke skaliskům, kde, jak je ujistil jejich průvodce, najdou první studnu na své pouti. „Není se podle čeho orientovat.“

Corvinus pohlédl povýšeně na Magna, než se uráčil odpovědět. „Marmaridé ho vzali do otroctví jako chlapce a strávil u nich deset let, než uprchl. Podnikl nepočítaně cest přes poušť. Využíval jsem jeho služeb už dříve a nikdy mě nezklamal.“

„Kdy jsi naposledy byl tady venku?“ otázal se Vespasián ve snaze chovat se přátelsky k tomuto odtazitému patricijovi. S Corvinem, který trávil většinu času v Barce jihovýchodně od Kyrény, kde byla posádka pomocné jízdy, nebyl příliš v kontaktu.

„Těsně předtím než jsi připlul, kvestore.“ Jeho hlas zněl téměř výsměšně, když použil Vespasiánův úřední titul. „Pronásledovali jsme pár dní nájezdníky. Ale nechytily jsme je. Jejich velbloudi nejsou sice v trysku tak

rychlí jako koně, ale urazí osmdesát nebo devadesát mil za deset hodin bez zastavení kvůli vodě. Při téhle rychlosti a v tomhle žáru by naši koně prostě padli.“

„Chytili jste někdy nějakého?“

„Ne, tedy aspoň za těch sedm měsíců, co mám tu smůlu tady sloužit. A nechápu, kde bereš jistotu, že to tentokrát bude jiné. Musel bys je překvapit...“

Jeho slova přerušil Aghilův ostrý výkřik, když spadl z koně. O okamžik později se i Corvinův kůň vzepjal a shodil vojáka na zem. Vespasián zaslechl zasvištění šípu nad svou hlavou, po němž následoval výkřik jezdce za ním.

„Vytvořit linii po turmách,“ zařval Corvinus, když se jeho kůň se ržáním svalil na zem vedle něj. Z hrudi zvířete trčel zakrvácený šíp.

Čtyři turmy po třiceti mužích se rozvinuly v poušti. Vzduch naplnilo ržání raněných koní a ostrý zvuk *lituu*, jezdeckého rohu.

O sto kroků dál mezi skalisky zahlédl Vespasián útočníky, kteří vyrazili z úkrytu a rozběhli se asi k tuctu podobně zbarvených menších, oblejších balvanů. O několik okamžiků později tyto balvany jako by ožily, když na ně muži naskákali, a zvedly se ze země. Jako by jim náhle vyrostly nejprve zadní nohy a pak přední. Zvířata se obrátila a zamířila tryskem pryč jižním směrem.

„Dekurione, vezmi svoji turmu a pusťte se za těmi Marmaridy. Jsme dost blízko, abychom je dostihli. Chci jednoho živého,“ zařval Corvinus na nejbližší obličej s evropskými rysy.

Když turma opustila formaci, Vespasián vrhl na Magna tázavý pohled.

„Boji v sedle moc neholduju, ale mohlo by mi to vynahradit lov lvů,“ řekl Magnus a pobídl koně.

Vespasián ho následoval a pobízel koně do cvalu. Vítr mu okamžitě strhl z hlavy klobouk, takže za ním plápolal připevněný volným koženým páskem kolem krku.

Rychle minuli ostroh a Vespasián cítil, že snižují náskok pomalejších, ale vytrvalejších velbloudů, kteří teď byli méně než dvě stě kroků před nimi. Napočítal jich asi dvacet. Turma se roztáhla a rozptýlila, jezdci zkušeně vedli koně kolem větších kamenů, jimiž byla posetá vyprahlá, roz-

praskaná půda. Nad hlavami nebo kolem nich jim občas prolétl zbloudilý šíp, ale nikoho nezasáhl – přesná střelba z pohybuujícího se velblouda na nepřítele vzadu musí být obtížná, usoudil Vespasián z neohrabaného chodu zvláštních zvířat.

Po půli míle už je od Marmaridů dělila méně než stovka kroků. Jezdci vycítili, že jistě dopadnou útočníky, a pobízeli koně k většímu úsilí. Zvířatům se pod sedly pěníl pot a z tlam jim stříkaly sliny, když reagovala na pokyny jezdců.

Vespasián sáhl za sebe a vytáhl z pouzdra připevněného k sedlu jeden z deseti lehkých oštěpů, které si vzal každý muž, a provlékl ukazovák koženým poutkem v polovině ratiště. Jejich cíl teď už byl vzdálený jen něco málo přes sedmdesát kroků a Vespasiána se zmocňovalo známé vzrušení a napětí z blížící se bitvy. Nebojoval už od útoku na statek rodičů v Aquae Cutillae před čtyřmi lety a jeho touhu zvyšovala nečinnost uplynulých několik měsíců.

Když už obě skupiny dělilo jen šedesát kroků, Marmaridé si uvědomili, že na útěk nemají šanci. Najednou obrátili velbloudy a zaútočili na turmu salvou šípů. Jezdec po Vespasiánově pravici klesl s výkřikem ze sedla. Jeho kůň, propadlý vzrušením z útoku, pádl dál.

„Vypustit!“ zvolal dekurio, když zkrátily vzdálenost na padesát kroků.

Přes třicet oštěpů vylétlo vpřed na blížící se velbloudy a za nimi rychle následovala další salva, protože jezdcům šlo o to způsobit hlavními zbraněmi co nejvíce škody. Řada oštěpů s železnými hroty se zabodla Marmaridům do hrudí a hlav nebo se zaryla hluboko do těl velbloudů, kteří se zřítili k zemi za kakofonie hrdelního řevu.

Sedm přeživších vytrhlo z pochev dlouhé rovné meče a s bílými rouškami na tvářích a plápolajícími černými plášti se s bojovným řevem vrhlo mezi jezdce turmy, kteří mezitím tasili své spathy.

Silný neznámý zápach velbloudů způsobil, že kůň bez jezdce cválající vedle Vespasiána uhnul prudce doleva. Vrazil do kohoutku Vespasiánova koně ve chvíli, kdy se před nimi zablesklo naleštěné železo. Kůň v bolesti ze srážky zvedl hlavu, divoce zaržál a rána nepřátelským mečem, která mířila na Vespasiánův krk, zasáhla zvíře do hrdla. Vespasiánovi se po tváři rozstříkla krev, když spustil paži a utal nepříteli ruku s mečem. Muž zavyl

a jeho velbloud vrazil do bokem přitočeného koně bez jezdce. Obě zvířata a jednoruký nájezdník, jemuž z čerstvého pahýlu tryskala krev, se svalili na zem za praskotu kostí a bolestného zvířecího řevu.

Vespasiánův kůň, kterému z krku stále trčel meč i s uřatou rukou, cválal ještě pět kroků a pak se zřítíl na zem. Vespasián se vrhl vpřed, aby ho nerozdrtila váha mrtvého zvířete, a potácivě seskočil na tvrdou půdu. Zastavil se, ohlédl se a okamžitě uskočil doleva. Jen tak tak unikl před kopyty zdivočelého koně, jehož bezhlavý jezdec ještě stále seděl pevně v sedle, jak svaly v jeho stehnech pořád svíraly boky pádícího zvířete.

„Jsi v pořádku, pane?“ zavolal Magnus, který zarazil koně vedle Vespasiána.

„Myslím, že ano,“ odpověděl a s morbidní zvědavostí se díval za ujíždějícím bezhlavým jezdce. Po několika desítkách kroků svaly ve stehnech povolily a tělo sklouzlo ze sedla. Kůň se hnál dál k temně modrému obzoru.

Vespasián se rozhlédl, a když se turma znovu seřadila, napočítal další dva koně bez jezdců. Zem pokrývaly mrtvolky velbloudů a jejich jezdců, ale o padesát kroků dál směrem ke skalám zůstal jeden velbloud stát. Marmarida ho právě otáčel. Pak zamával mečem nad hlavou a vyrazil do útoku.

„Má odvalu, to mu musím nechat,“ komentoval Magnus, který seskočil z koně a popadl lovecký oštěp. „Je můj, jasné, tak se držte zpátky,“ zavolal na jezdce, kteří poslechli a usmívali se v očekávání zajímavého boje.

Magnus se rozkročil proti běžícímu velbloudu a držel svůj osm stop dlouhý oštěp s dubovým ratištěm před tělem. Železný hrot ve tvaru listu se třeptil na slunci. Vojáci ho hlasitě povzbuzovali, zatímco se jezdec blížil. Ječel válečný pokřik svého lidu a plochou stranou zakrváceného meče pobízel velblouda k vyšší rychlosti.

Magnus zůstal bez hnutí.

Okamžik předtím, než do něj velbloud vrazil, Magnus uskočil doleva, uhnul před divokým máchnutím obávaného marmaridského meče a vrazil oštěp, hrotem dopředu, z boku mezi přední nohy zvířete. Velbloudova pravá holenní kost praskla, když narazila do pevné násady. Pohybem vpřed se oštěp vytočil, a jakmile ho Magnus pustil z rukou, zaryl se zvířeti

do břicha. Velbloud s vyděšeným řevem klesl na oštěp, když pod ním pravá noha nepřírozeně podklesla, a jezdcе to vystřelilo ze sedla. Setrvačnost tlačila zbraň nahoru chvějícím se tělem, rvala mu vnitřnosti, až hrot vyrazil ven zvířeti ze zad těsně nad pávní. Velbloud hýkal a chrčel, kopal zadními nohama v marné snaze sesmeknout se z příčiny svého utrpení. Magnus popadl meč, který upustil omdlelý Marmarida, a zvedl ho v obou rukou do vzduchu. S mohutným zasténáním spustil meč dolů na šíji svíjejícího se zvířete, přeťal mu páteř a skoro usekl hlavu.

Tělo velblouda se zachvělo v divokých křečích a pak znehybnělo.

Přihlížející jezdci odměnili Magnův výkon jásotem a výskotem.

Vespasián přešel k příteli a v němém obdivu jen kroutil hlavou.

„Viděl jsem, jak *bestiarius* takhle naložil s velbloudem v cirku,“ připustil Magnus, „tak mě napadlo, že bych to mohl zkusit taky, vzhledem k tomu, že nejsou moc bojovní.“

„Paetus by to ocenil,“ odvětil Vespasián při vzpomínce na dávno mrtvého přítele, „miloval lovy na divoká zvířata.“

„Ale asi jsem přišel o oštěp. Z tohoto už ho nevyprostím.“

Vyrušilo je zasténání za jejich zády, a když se obrátili, uviděli, že se Marmarida pohnul.

Vespasián muže obrátil. Z hlavy se mu sesmekla pokrývka. Byl mladý, nanejvýš dvacetiletý, malý a hubený, s kudrnatými vlasy, úzkým nosem a ústy a třemi zvláštními křivkami vytetovanými na každé z hnědých tváří. „Měli bychom ho asi vzít s sebou kvůli výslechu. Možná viděl Statilia Capellu a jeho družinu.“

„Pokud bys ho chtěl mučit, tak na to zapomeň,“ řekl Magnus a postavil se nad ležícího muže, „najdi si nějakého jiného živého.“

„Jak to myslíš?“

„Myslím to tak, že nedovolím, aby někdo ubližoval mému majetku. Je teď můj, nechám si ho. Myslím, že jsem ho čestně vyhrál.“

„Máš štěstí,“ kopl Vespasián do ležícího Magna, když na východním obzoru zazářilo ranní slunce. „Zrovna se vracím od Corvina. Aghilas, ten průvodce, se z toho dostane, šíp mu z ramene vytáhli bez velké ztráty krve, a dnes ráno už vypadá v pořádku.“

„Proč mám kvůli tomu mít štěstí?“ zeptal se ospale Magnus, kterému se evidentně nechtělo vylézt zpod pokrývky.

„Protože to znamená, že nebudeme muset tvého nového kamarádíčka nutit, aby nám ukázal, kde je další studna,“ odpověděl Vespasián s pohledem na mladého Marmaridu, který s rukama spoutanýma za zády seděl opřený o skálu. „Pokud chceš snídani, měl by sis pospíšit, turmy už sedljají. Musíme se hnout. Do Síwy je to pět dnů.“

Naplnění vaků vodou ze studně pro sto dvacet mužů zabralo většinu zbytku dne po boji, proto se utábořili u skalisek. Jednoho z nomádů našli dostatečně živého, aby přes tlumočnicka potvrdil – za pomoci zručně používaných zahnutých dýk jednoho z jezdců –, že Capellu a jeho muže Marmaridé opravdu zajali. Odvlekli je do Síwy, aby tam vyčkali na odjezd další karavany s otroky mířící do vzdáleného města Garama, asi sedm set mil na jihozápad.

Magnus s vrčením vstal a vyhrabal ze svého vaku kus sušeného vepřového a zpolal okoralý chléb. Jeho nový otrok lačně hleděl na jídlo.

„Myslím, že má hlad,“ poznamenal Vespasián, „asi bys ho měl nakrmit, jinak ti ta hračka brzy umře.“

Magnus zavrčel. „Tak si připrav meč, rozvážu ho.“ Přešel k Marmaridovi a obrátil ho, aby se dostal k uzlu. „Radši se chovej slušně, jasně?“ sykl muži do ucha, když uvolnil provaz. Zajatec porozuměl tónu jeho hlasu a přikývl.

Magnus uřízl kus chleba a plátek vepřového a podal mu ho. Muž vzal jídlo vděčně do jedné ruky, druhou se dotkl čela a pronesl něco ve své vlastní řeči.

„Myslím, že ti děkuje,“ utrousil Vespasián.

„To bych řekl, vděčí mi za život.“

Mladík nejprve rychle polkl pár soust, pak k nim vzhledl a ukázal na sebe. „Ziri,“ řekl a přikývl. „Ziri.“

Vespasián se zasmál. „No vidíš, teď už znáš i jeho jméno, musíš ho vzít s sebou domů.“

„Ziri,“ opakoval muž a pak ukázal na Magna.

„Pán,“ pronesl Magnus a ukázal na sebe, „pán.“ Potom ukázal na Vespasiána. „Velitel.“

Ziri dychtivě přikývl a zatvářil se radostně. „Pán. Velitel,“ opakoval. „No, tak tohle jsme si ujasnili.“ Magnus kousl do svého kusu chleba.

Aghilas, silně zesláblý ze svého zranění, je bez problémů zavedl ke druhé studni, jen dva dny od Sívy. Zde se krajina měnila. Ztvrdlá, vyprahlá půda přešla v písek. Nejprve šlo jen o tenký povlak na tvrdém pouštním podloží, ale jak pokračovali stále dál od studny, vrstva se zesilovala, až už koncem odpoledne putovali přes písečné duny vysoké jako muž. Jejich koně začali mít na měkkém povrchu problémy a jezdci byli nakonec nuceni sesednout a jít pěšky. Horký písek na nohou v sandálech byl pro všechny utrpením.

„Začínám si myslet, že všechno tohle se sotva vyplatí, abys získal dobrou klisnu,“ zamumlal Magnus, když s Corvinem a Aghilem překonávali další horu volného a zrádného písku. Za nimi se až do tetelivé dálky vlekly čtyři turmy.

„Také zachraňujeme římského občana před bídným životem zemědělského otroka uprostřed divočiny,“ připomněl Vespasián příteli.

Magnus zasténal a bojoval se svým neochotným koněm ve snaze přimět ho k sestupu po opačném svahu duny.

„Koni, běž!“ zvolal Ziri a praštil vzpurné zvíře po zadku. Kůň poskočil dopředu a klouzal vsedě na zadních nohou po duně a k Vespasiánovu a Ziriho pobavení vlekl Magna za sebou ve vánici písku.

„Přestanu tě učit latinsky, ty kudrnatěj velbloudáku, pokud ten jazyk budeš používat takhle,“ odplivl si Magnus a snažil se vysoukat se zpod bojujícího koně.

Vespasián se smíchem vedl svého koně z duny. „Podle mě šlo o naprosto perfektní použití jazyka. Vybral si ze své slovní zásoby čítající zhruba dvacet slov přesně ta správná dvě slova, aby přiměl koně k pohybu.“

Ziri se šťastně culil a cenil slonovinové zuby, když sestupoval k Magnovi. „Ziri pánovi pomoci?“

„Nepotřebuju tvoji zasranou pomoc, ty pouštní hrůzo,“ odsekl Magnus, zatímco se snažil vyprostit. Oprášil si z tuniky písek a zamířil s koněm k další duně. Usmívající se Ziri ho následoval.

„Proč je Ziri tak veselý?“ otázal se Vespasián Aghila, když se drápali navátým pískem nahoru. „Kdyby mě zotročili, byl bych spíš pořádně našťvaný.“

„Marmaridi to tak mají. Protože jsou otrokáři, radši by zemřeli, než by se sami stali otroky. Proto se u té studny chovali jako sebevrazi. Jejich čest vyžadovala, abychom za jejich vodu zaplatili krví, ale když bylo zřejmé, že je dostihneme, rozhodli se bojovat a zemřít. Pokud jde o Ziriho, tak jako Marmarida zahynul v bitvě. Fakt, že ho Magnus porazil v boji muže proti muži, ale nechal ho žít a udělal z něj svého otroka, znamená, že už se nikdy nesmí vrátit ke svým lidem. Má teď zcela nový život a smířil se s osudem.“

„Takže je šťastný, že je otrokem a nikdy už nespatri svoji rodinu?“

„Ano, to je to jediné, co může udělat. Kdyby byl ženatý a měl děti, je pro ně mrtvý. Kdyby se k nim chtěl vrátit, znamenalo by to pomalou a bolestnou smrt z rukou jeho vlastní rodiny. Zbyl mu jen nový život v Magnových službách.“

„Takže mu Magnus může důvěřovat?“

„Může mu svěřit i svůj život, ano.“

„I proti Marmaridům?“

„Zvlášť proti Marmaridům.“

Vespasián pohlédl na mladého Marmaridu, který stoupal za Magnem na dunu jako věrný pes, a uvažoval nad tím, co bude dělat v Římě. Z myšlenek ho vytrhl Ziriho naléhavý výkřik. Mladík se zastavil a ukazoval k jihu. Vespasián zamžoural do slunce, stínil si oči rukou. Obzor, normálně tvořící rovný ostrý předěl mezi světle hnědou a modrou, vypadal rozmazaný a nevýrazný.

„Bohové ať nám pomáhají,“ zabručel Aghilas.

„Co je to?“ zeptal se Corvinus.

„Písečná bouře a vypadá to, že míří naším směrem. Pokud ano, dostihne nás před setměním.“

„Co si počneme?“ vyptával se Vespasián.

„Nikdy jsem se do žádné nedostal, takže nevím, ale podle mě nemůžeme dělat vůbec nic. Zastihne nás na volné pláni, nikde tady široko daleko nejsou žádné skály, kde bychom se mohli ukrýt. Musíme co nejrychleji pokračovat dál a modlit se, aby nás minula, protože jinak, pokud je to velká bouře, nás pohrbí zaživa.“

Dalších pár hodin pokračovali nejvyšším možným tempem dál nepřerývaným terénem. Slunce už kleslo k západnímu obzoru. Zpráva o blížící se bouři se šířila mezi jezdci a muži pohlíželi nervózně k jihu na stále se zvětšující hrozbu, nyní za soumraku vzdálenou už nanejvýš deset mil. Ze šmouhy na obzoru se změnila v mohutný tmavě hnědý mrak vycházející ze země a jeho velikost závratnou rychlostí rostla.

„Usmířte se se svými bohy,“ pronesl Aghilas, „nemáme jak před ní uprchnout. Jsme všichni mrtví.“

Ziri běžel k Aghilovi a pronesl něco ve svém jazyce. Následoval stručný rozhovor.

„Říká, že jediná možnost, jak přežít písečnou bouři,“ oznámil Aghilas, „je přimět velblouda ulehnout na vrcholku duny a ukrýt se za ním. Neví, jestli koně jsou dost velcí nebo těžcí, ale mohlo by to fungovat.“

„Předejte zprávu ostatním jezdcům,“ zvolal Corvinus, „skryjte se za koňmi nebo mezky na vrcholcích dun.“

Vespasián stáhl svého koně k zemi vedle Magna a Ziriho. Všechna zvířata vycítla ve vzduchu změnu k horšímu, začínala se plašit a bylo třeba je pevně držet. Pohlédl přes koňský hřbet a cítil na tváři poryv větru.

„Vulkán vaří sračky! Podívejte se, jak je to vysoké,“ zvolal Magnus. „Musí to mít na výšku přes čtyři sta stop.“

Vespasián užasle pozoroval valící se hnědé mračno. Bylo nejméně tak vysoké, jak Magnus odhadoval, ale bázeň nevzbuzovala ani tak jeho velikost jako rychlost. Bouře už teď byla jen pár mil od nich, valila se přes poušť tak rychle, že by před ní nedokázal utéct ani nejrychlejší kůň ze spřežení v cirku. Zatímco ji s vytřeštěným pohledem sledoval, řítila se k nim jako obrovská pohybující se hora požírající půdu pod sebou.

Najednou se setmělo.

A pak je zasáhla.

Během okamžiku vítr zesílil z mírného vánku na ohlušující vyjící víchřici. Teplota stoupla a viditelnost se snížila, takže jen stěží rozpoznal Magna skrývajícího se za svým koněm o dva kroky dál. Vzduch naplnila drobná ostrá zrnka písku, která se pohybovala závratnou rychlostí. Narážela koním do boků a bolestně bodala muže i přes jejich pláště. Vespasián prudce škulbl udidlem, aby přidržel u země svého koně, jenž se snažil vstát

a uprchnout před všeobjímajícím zuřícím živlem. Držel vzpínajícího se koně ze všech sil, dokud se zvíře neztišilo a nezůstalo klidně ležet. Dýchalo se stále hůř. Vespasián si přitáhl tuniku až k nosu, schoulil se do klubička, sevřel pevně víčka a modlil se ke všem bohům, co ho jen napadli. Kolem zatím zuřil vítr, rval mu klobouk z hlavy a neúnavně ho smýkal za plášt, který práskal pod tím neustávajícím tlakem jako bič.

Slunce zašlo a na všechno padla tma.

Vespasián ztratil pojem o čase.

„Tahej, ty kudrnatý neřáde!“ zařval Magnus a svým hlasem přivedl Vespasiána znovu k sobě.

Cítil, jak ho silné ruce popadly za kotníky, napnuly mu nohy a potom začal klouzat po svahu dolů. Najednou viděl hvězdy, tisíce hvězd.

Nad ním se vztyčila Magnova postava. „Pane, jsi v pořádku?“

Vespasián vyplivl z úst písek a zvedl hlavu. „Vypadá to, že ano,“ odpověděl s obtížemi. V ústech mu zcela vyprahlo.

Ziri mu přiložil k ústům měch s vodou. „Veliteli, pít.“

Vespasián se napil a cítil, jak mu vlažná tekutina proudí tělem.

Ziri mu měch odtrhl od úst. „Veliteli, dost.“

„Má pravdu, bohužel.“ Magnus podal Vespasiánovi ruku a pomohl mu vstát. „Je to všechna voda, co máme, dokud nevykopeme další.“

Vespasián se nejistě postavil a rozhlédl se. Všude vládl klid, po větru ani památky. Měsíc ve třetí čtvrti zaléval vlnící se písečné duny stříbrným svitem. Na severu se dal pořád rozpoznat obludný obrys písečné bouře, která se hnala k pobřeží. Sem a tam spatřil Vespasián několik postav, nanejvýš dvacet, jak po jednom nebo ve dvojicích kopou v písku. „Kde je Corvinus?“ zeptal se a ohlédl se k místu, kde naposledy spatřil prefekta jízdy a jeho koně.

„Je v pořádku,“ odvětil Magnus, „organizuje pátrací skupiny, ačkoli nemám tušení, jak moc budou úspěšné. Většina koní se splašila, přežili jenom ti jezdcí, kteří dokázali svoje zvíře udržet. Aghilas k tomu bohužel neměl dost sil.“

„Sakra, tak to jsme bez něj ztraceni.“

„Ne tak docela,“ ušklíbl se Magnus a pohládl Ziriho po kudrnatých vlasech jako nějaké oblíbené zvířátko. „Ziri zná cestu do Síwy.“

Marmarida přikývl. „Pane, veliteli, Ziri, Síwa, ano.“

„Začíná mít plno keců,“ podotkl Vespasián.

„To jo,“ přitakal Magnus, „a my taky, a přitom bychom měli vykopávat ty, co přežili.“

Vespasiána pohladily po tváři první sluneční paprsky a on byl šťastný, že je naživu, zatímco prohrabával písek ve snaze najít svůj drahocenný měch s vodou. Když ležel v té bezčasé prázdnotě stočený do klubíčka za svým nyní mrtvým koněm, jen si zoufal.

Nejdříve ještě dokázal odhrnovat písek, který se mu hromadil u tváře, ale se sílíci bouří se kolem něj a na něm usazovaly stále větší závěje. Kdyby se snažil udržet nahore, znamenalo by to, že by pomalu stoupal, a dříve nebo později by se ocitl výš než kůň, který mu poskytoval ochranu. Nakonec nerovný boj vzdal a jen si přetáhl plášť přes hlavu a soustředil se namísto toho na udržení malé vzduchové kapsy před obličejem. Tu s pomocí dlouhého jezdeckého meče, který mu sloužil za stanovou tyč, udržoval až do chvíle, kdy ztratil v dusivém vzduchu vědomí.

Jak přežil, netušil. Mohl se jen dohadovat, že bohyně Fortuna nad ním držela ochrannou ruku a že ho skutečně střežila pro osud, který mu podle matčinyh slov, jež tajně vyslechl, když mu bylo patnáct, přisoudili bohové. V ten den slyšel, jak rodiče hovoří o znameníh, která obklopovala jeho narození, a co znamenají. Nikdo však nebyl ochotný mu sdělit jejich obsah, protože je vázal slib, který si jeho matka vynutila na všech přítomných v den, kdy dostal jméno, v devátý den po narození.

Nejprve ho to hnětlo, ale postupně zvědavost zeslábla a on celou věc pustil z hlavy. Ale pak, před čtyřmi lety, se jeho zvědavost znovu krátce probudila, když jemu a jeho bratru Sabinovi přečetli kněží v Amfiarárově věštírně v Řecku záměrně nejasné proroctví. To se zmiňovalo o bratrovi, který poví pravdu králi Východu. Ať už to jeho bratru říkalo cokoli, ne vypáčil z neoblomného Sabina podrobnosti, protože tvrdil, že je stále vázán matčinou přísahou.

Během dvou let od skončení služby jako jeden z *triumviri capitales* až do svého zvolení kvestorem trávil většinu času na svém statku v Cose, který mu odkázala babička, a na úvahy o proroctví neměl skoro čas. Až

teprve teď. Byl přesvědčený, že ho zachránila nějaká neviditelná ruka. Netušil, jak přežili ostatní, ale věděl, že on se měl minulou noc zadusit, pohřbený v písku v den svých pětadvacátých narozenin.

„Nevypadá to dobře,“ pronesl Corvinus se sevřenými rty, když přistoupil s Magnem za Vespasiána, kterému se konečně podařilo najít měch s vodou, „přežilo dvacet šest mužů plus my čtyři a máme jen osm měchů s vodou, všechny poloprázdné.“

„Už devět, prefekte,“ opravil ho Vespasián a vytáhl svůj měch z hluboké díry v písku. „Opravdu nemůžeme určit, kde byli koně, a prokopat se k nim?“

„Pokoušeli jsme se o to, ale většina koní a všichni mezci až na jednoho uprchli i se všemi zásobami. Všichni už jsou někde za horami,“ vyštěkl Corvinus a mávl paží, „nikdy je nenajdeme. Při kopání narážíme jen na mrtvé jezdce. Přišel jsem o tři ze svých čtyř dekurionů. Nezasloužili si zemřít takhle, je to celé absurdní.“

„No, pokud není naděje, že někdo přežil, měli bychom se rychle vydat na cestu, než slunce začne žhnout.“

„Na cestu kam?“ zařval Corvinus.

„Do Síwy, jak jsme plánovali, prefekte. Nemělo by to teď být dál než den cesty.“

„A co budeme dělat, až se tam dostaneme? Už nám nezůstali skoro žádní muži. Většinu jsi ztratil kvůli tomuhle svému pitomému plánu.“

„Dovol, abych ti připomněl, s kým mluvíš, prefekte,“ odsekl Vespasián a namířil prst na obličej mladého prefekta jízdy.

„Nemusíš mi připomínat, že mluvím se zbohatlíkem bez původu a se sabinským přízvukem.“

„Ať už ze mě tvoje patricijské předsudky dělají kohokoli, Corvine, jsem zástupcem guvernéra, a tudíž senátu, v Kyrenaice, a ty bez otázek uposlechněš moje rozkazy. A jestli si myslíš, že záchrana občanů před otroctvím je pitomost, tak se modlím, aby, kdyby tě potkal podobný osud, byl nablízku nějaký člověk, který podobně jako já bude ochotný se za tebou vydat. A teď připrav svoje muže...“

Umlkl, když zaslechl vzdálený, naříkavý výkřik.

Vespasián pohlédl k východu, odkud k nim dolehl. „Co to sakra bylo?“

„Další nešťastník, který měl tu smůlu, že tě následoval do pouště,“ od-

plivl si Corvinus. Obrátil se na patě a za chůze štěkal rozkazy po přeživších příslušnících pomocné jízdy, kteří s obavami pohlíželi k obloze.

„Myslím, žes mu měl ještě vysvětlit,“ řekl Magnus, který se díval za odcházejícím Corvinem, „že by ses mu vydal na pomoc pouze v případě, že bude mít atraktivní ženu, jestli mi rozumíš.“

Vespasián střelil po příteli jedovatým pohledem. „To je strašně legrační!“

„Taky myslím. A rozhodně nejsem daleko od pravdy.“

Vespasián zasténal. Před Magnem nemohl zapírat. Nebýt jeho touhy po Flavii, nebyli by tady a přes sto mužů by pořád žilo. Ale pokud je osud muže skutečně předurčen, muselo být těm mužům psáno, že tady zemřou. Fortuna držela ochrannou ruku pouze nad několika z nich, aby byli ušetřeni kvůli dalším posláním. Jenže, uvažoval, kvůli jakému poslání byl asi ušetřen on?

KAPITOLA III

„SÍWA! SÍWA!“ křičel Ziri a jeho silueta na vrcholku písečné duny mávala rukama a poskakovala v divokém tanci.

Vespasián na něj v palčivém poledním slunci unaveně zamžoural. Rty měl rozpraskané a v rozpálené hlavě nekryté kloboukem mu tepalo.

Byl druhý den po písečné bouři a všichni se cítili slabí, protože předchozího dne si každý z nich dal pouze tři pohárky drahocenné vody a jeden pohárek dnes dopoledne. Jen Ziriho jako by podmínky nijak nepoznamenaly a dál pokračoval ve svém poskakování, zatímco se jeho společníci drápali na dunu.

„Už bylo načase,“ zaskřehotal Magnus a snažil se najít v měkkém písku pevnou oporu. „Celé dopoledne sním o tom, že budu pít svoje chcanky.“

„To je ale náhoda,“ odpověděl Vespasián a vyloudil na tváři aspoň nepatrný úšklebek, „já celé dopoledne taky snil o tom, že piju tvoje chcanky.“

„Ty bych ti rozhodně nedal bez boje.“

Vespasiánovi uvízla odpověď v suchém hrdle. Dvě míle před nimi se táhl daleko za obzor nepřetržitý pás zeleně. Oáza života v jinak vyprahlé a nepřátelské krajině. Padesát mil dlouhá a přes deset mil široká pokrývala poušť jako bujný, zelenající se koberec.

Corvinus se zastavil vedle Vespasiána. „Díky bohům, dokázali jsme to.“

„Ano, ale jak se dostaneme zpátky?“ zabručel Magnus.

Zatímco stáli v němém úžasu nad tou obrovskou úrodnou plochou po všech dnech, kdy kráčeli jen hnědou pustinou pod jasně modrou oblohou, donesl k nim vítr vzdálený zvuk rytmického bubnování, troubení a třesku činelů.

„Co je to?“

„Nevím,“ odpověděl Magnus, „ale vypadá to, jako kdyby tam někdo slavil.“

Vypili zbylou vodu. Posledních několik mil se jim šlo lépe a během hodiny už kráčeli pod prvními datlovníky. Hudba stále sílila, ale nikde nebylo ani stopy po obyvatelích. Teplota začala výrazně klesat, až už se nelišila od rozpáleného letního dne v Římě.

Pokračovali ještě asi další míli mezi postupně houstnoucími stromy a vychutnávali si stále větší stín. Pak najednou nevěřili svým očím – došli k jezeru. Bez váhání se všichni vrhli do chladivé životodárné vody a pili z plna hrdla, zatímco nořili svá přehřátá těla do hlubin, kde se konečně zbavili i posledních zbytků palčivé horkosti.

Osvěžení zamířili hloub do oázy, odkud zněla hudba. Došli k používané cestě a vydali se po ní. Kromě zvuků bubnů, rohů a činelů teď rozpoznávali také zpěv. Po několika stovkách kroků minuli pár nízkých vepřovicových domů s plochou střechou. Vespasián s Magnem nahlédli otevřenými okny dovnitř. Nikdo tam nebyl.

„Nejspíš jsou všichni na slavnosti,“ poznamenal Vespasián, když pokračovali k další větší skupině podobných staveb.

Hudba už zněla docela blízko. Cesta se stáčela prudce doprava mezi dalšími dvěma domy, potom končila na velké čtvercové agoře plné lidí a obklopené nízkými domy, které byly zdánlivě nakupené jeden na druhý. Hudba a zpěv dospěly k drčivému crescendo. Všichni na agoře vyskočili do vzduchu a zvedli paže nad hlavy.

„Amoné! Amoné! Amoné!“ volali do třeskotu činelů a bubnování.

Pak ticho.

Na vzdáleném konci agory stál na schodech malého chrámu muž se vzeřzením kněze, oblečený v kožené sukničce s širokým zlatým opaskem. Na hlavě měl vysoký černý kožený klobouk bez dýnka, zdobený zlatými obrazy slunce. Zvedl do vzduchu hůl. Jeho ovečky padly na zem obličejem do písku.

Začal odříkávat modlitbu a potom se zarazil, protože si všiml, že Vespasián a jeho druhové pořád stojí. S výkřikem na ně ukázal holí a naznačil, že by si také oni měli lehnout. Přes tisíc hlav se po nich obrátilo.

„Bez ohledu na to, jak je to zvláštní, bychom ho měli poslechnout,“ řekl Vespasián a ulehl do písku. Magnus, Corvinus a vojáci následovali jeho příkladu.

Plazit se v prachu nebylo pro Římana nic přirozeného. Protože byli zvyklí vládnout, obvykle pohlíželi na druhé spíš z výšky než zdola. Proto Vespasián, Magnus a Corvinus uléhali na zem jen neradi. Ziri a libuští vojáci tak učinili bez pocitu ponížení.

Jakmile byl kněz spokojen, že všichni shromáždění dávají najevo patřičnou pokoru, pokračoval v modlitbě. Trvala snad celý věk.

„Amone!“ zvolal konečně k obloze.

„Amone!“ opakoval dav.

Modlitba tím očividně skončila a lidé se začali zvedat na nohy.

Vespasián vstal a snažil se marně očistit vlhkou tuniku od prachu.

Kněz prošel davem k nim a zastavil se před Vespasiánem.

„Co tady děláš, cizince?“ zeptal se ho řecky.

„Nejsem cizinec,“ odpověděl Vespasián a pokrytý blátem se snažil zachovat si co nejvíce důstojnosti. „Jsem Titus Flavius Vespasianus, kvestor provincie Kréta a Kyrenaika. A toto území je její součástí.“

Kněz se uklonil. „Kvestore, vítám tebe i tvoje muže.“

Vespasián cítil, jak se vojáci za ním uvolnili.

„Jmenuji se Ahmose,“ pokračoval muž, „kněz Amona, Toho, který je skrytý, Toho, jenž přišel první. Zde naleznete věrné poddané Říma a já vám poskytnu veškerou pomoc. Myslím, že nejprve se potřebujete najíst, a potom mi povíte, jak jste dokázali pěšky překonat západní poušť.“

Vespasián, Magnus a Corvinus společně s Ahmosem usedli poněkud nepohodlně na koberec na podlaze jeho překvapivě bohatě zařízeného domu k připravenému chlebu, olivám, datlím a pečenému masu, které nikdo z nich dosud nejedl. Přestože bylo poněkud tuhé, měli hlad a hodili za hlavu starosti o jeho původ.

„Takže vy hledáte marmaridskou karavanu s otroky,“ poznamenal Ahmose, když vyslechl jejich vypravování. „Budou pořád někde tady. Dorazili teprve před čtyřmi dny, proto je ten velbloud pořád ještě čerstvý.“

„Tohle je velbloud?“ zvolal Magnus a pohlédl na plátek masa ve své dlani.